

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári idejére.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 kor.	1 szelvény 10 kor.	1 szelvény 15 kor.	1 szelvény 17 kor.	1 szelvény 20 kor.
---	-------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

Egy szelvény fekete szafonruhához. — Kéret, szantogly felöltőszövet, turistafüzet, selyemkamorut, női kosztüm szöveteket stb. gyáriarakon kívül, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.
Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof négnél a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékesek. Szabott, legolcsóbb árak. Orsiai választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendeléshel is, teljesen fess árban.

CSIZFÜRDŐ

A kontinens legerősebb jód-brom forrása nagy rádióaktív-tással. Meglepo gyógyeredmények a görvélves, alkati és ideg-bajoknál, (neurasthenia) érelmeszesedés és mindazon betegségeknél, hol a jód-brom adagolása indikált. A fürdő a modern terapia k. illeivel felszerelve. Prospektust küld és mindenben felvilágosítást nyújt a Fürdőigazgatóság Ciszfürdőn. (Posta, távirat, telefon, vasúttállomás.) Fürdőidény május 1-től szept. végéig. — Fürdőorvosok: dr. Kallós Jenő, dr. Pazár László.

ROZSNYÓ fürdő

Meleg vasas gyógyfürdő.

Radion-aktív iszap. Vízgyógyintézet. T. Füstvelők. Klimatikuss gyógyüdülő és nyaralótelepe a Tatrák alján, kultur- város közelében. Páratlan gyógyhatás a **vérszegénység** és a **neurasthenia** esetében. Levegője alhavasi, klímája edző. Turistacenterum Vasút-Posta Távirat. Telefon. Vízvezeték. Villanyvilágítás. Társaskocsi járatok.

Teljes penzió 5 koronától.
PROSPEKTUST KÜLD A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

TERMAL-FÜRDŐNK

A f. é. augusztus hóban megnyíló

iszap-, sós-, kénes-, jódos-, vasas- és szénsavas medencéivel pótolják a leghatékonyabb gyógyfürdőket. — Ivó-, izzasztó-, soványító-, hidegvíz- és elektromos kurák. — Inhaláció. — Géptornaszat.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ BUDAPEST

BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE
1912-ben megnyitotta

Előkelő családi otthon, legszebb fekvés, a főhercegi villák közelében, előkelő konyha. — Kert. — Villamos, vasúti megállóhely. — Helyközi telefon 240. — Egész éven át nyitva. — Tulajdonos: **Melly Mayer von Maybach.** Prospektust küld Blochner J. hirdetője, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

Tátra-Virág völgy

a Tátra lábánál, szellős és portól védett klimatikus gyógy- és nyaralóhely, vizgyógyintézzel Poprád város közelében. Innen a Dobsonai Jégbarlang legrovi- debb útján érhető el. Omnibus közlekedés minden vonat- hoz. Javalva: Basedow, neurasthenia, vérszegénység, sápkór, idegesség, gyomor- és bélbajok stb. betegségeknél állandó fővárosi orvos. Egy minden kényelemmel be- rendezett 4 szobás villa is kiadó.

Állami hivatalnokok az elő- és utóidénybe szobákról 50% arányú kedvezményt élveznek.

Etközés naponta a penzionon: reggel 2, délután 4 és este 2 fogás 5 koroná. — Kiváratra prospektust küld **Tátra-Virág völgy gondnoksága.**

lobelbad

GYÓGYFÜRDŐ GRÁC MELLETT SZANATORIUMMAL

Gyomor- és bélbetegeknek, idegességeknek, üdülőknél és légesohurutosoknak. Diétás kurák. Hízó és soványító kurák.

SPORTKURÁK
Lehmann-kurák. Villamos- és vízgyógykezelések. Nap- és légfürdők. **Újítások: Nagyszabású sporttelepek** (golf-, tennis-, football-, teke-, croquet-pályák, nyitott lovarda, vadászterület, csejlovóudé). **Kétféle négyzetméteres rádiumos víz** 25 C-os szabad thermalfürdő. Mészkelt szanatórium: és panzió-árak. Magyar orvos, magyar levezetés és prospektus. Megnyitás május 1-én. Előidény- ben küldő kedvezmény. Cím: **Tobelbad bei Grác.**

RUSZÁNDÁ

Páratlan a maga nemében

GYÓGYISZAP FÜRDŐ

bármely más nemzetközi fürdőt is felülmul
Vasuti, posta- és távirat-állomás

Dél-Magyarország Melenceze (Torontálm.)
Nyitva május 15-től szeptember 15-ig.

Négy modernül berendezett 74 szobából álló szállóval.

A fürdőn orvosi szaktekintélyek rendelkeznek

Javalva: köcsvény, idült izületi rheuma, scrophulosis minden alakjában, kenő- gyógymodok ellenálló bőrbetegség, psoriasis és psoriasisban, vérzésben szenvedő nők, idegbetegség, esont- bántalmak, Carias Neuritisisnél és idült lues bántalmaknál bírósági gyógyít.

Kittűnő jó magyar konyha, valódi hamisítatlan borok, olvasó- és zongoraterem, tekeasztal és tekepálya, nagy virágos és árnyékos park padokkal, naponla cigány- hangverseny tartatik.

Prospektust kíváratra díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

Aranyér

egyedül gyógyezere **He- moroidin** gyógykenőcs, mely fájdalmait teljesen megszünteti. 3.45 f. beku- ldesenélajánlva bérmentve

Gásky gyógyszerár- rában, Csikszereida.

Balatonfüredi szanatorium és gyógyfürdő

Természetes szénsavas iszapfürdők és balaton- fürdők. Ivókúra. Physikal és diétetika. Gyógyin- tézet az összes belbetegségek számára, különös te- kintettel a szív- és érrendszer, vese megbetegede- seinél és női bajoknál. Csukorbetegeknek ivó-, alk- kalitáló- és diétetikus kúra. Idegbetegség számára az összes modern gyógyszerközökkel felszerelve. Soványító-, hízó-kúra. Röntgen- és chemia-labo- ratorium Zander-intézet. Inhalatórium. — Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felvilágosi- tással szolgál a Fürdőigazgatóság.

Kénes gyógyfürdő

BADEN Wien mellett

NAGYFOKU RADIOAKTIVITÁS.
1913-ban: 32,366 fürdővendég.

Kiváló gyógyerejű kénesforrások, iszapcsomagolások: csúsz, köcs- vény, ischias, izzadmányok, benu- lás, neuralgia, görvélkór, bór- bajok, fémmergezés ellen. — **Peregrini városi forrás.** — **HER- ZOGHOF** városi fürdőszállója. — Elsőrangú ház. Intersubán tele- lodák, penziók, éttermek, vendéglők és üzletek. Fürdőidény egész éven át. Prospektus ingyen. Felvilágosítással szolgál a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG BADEN, vagy **BLOCKNER J.** hirdetőiroda, Bpest, IV., Semmelweis-u. 4., hol prospektus kapható.

Régi hírneves kénes gyógyfürdő

PROSPEKTUS INGYEN!!

Elektr. masszázs, iszap-, szénsavas és napfürdők és forróvíz kezelés. Egész éven át nyitva. Modern kényelem. Új szállóval. Menés könyvek. Katonazene.

Fürdőorvos: Dr. LOCHERT J.

VARASD-TÖPLITZ

(Horvátország). — Vasút-, posta-, telefon- és távirat-állomás.

Új gyógyszállója villanyvilágítással. Hírneves radioaktív hőforrás +56° C.

Ajánlva: kőcs- vény, csúsz, ischias stb. nál. **Ivókurák: makacs torok, gége-, mell-, máj-, gyomor- és bélbántalmaknál.**

Tátralomnicz

PALOTA - SZÁLLODA

Lóverseny, golf, nemzetközi ga- lamblovészet, tennisz. — Klimati- kus gyógyhely, modern szana- tóriummal. — Pompás automo- bilturák! — Junius és szeptember hónapokban 40% árengedmény

LOMNICZ-SZÁLLODA

Bethlen-ház (július hó 1.) telje- sen renoválva. — Teljes penzió. Lakás és ellátás 10 1/2 koronától feljebb. — Posta. — Telefon. — Automobil. — Prospektust ingyen küld az Igazgatóság.

Megnyitás pünkösdkor, május hó 31-én.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

23. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, JUNIUS 7.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A « Világkronika »-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg- határozott viteldij is csatolandó.

KOSSUTH FERENCZ TEMETÉSE. — A KOPORSÓT LEHOZZÁR A NEMZETI MÚZEUM LÉPCSŐJÉN. Jelfy Gyula fővétele.

Állomások. Regény. Irtó Kaffka Margit.

(Folytatás.)

VI.
A kiállítás első reggelén mégis azon tündött, nem volna-e jobb el se menni a megnyitásra? Elvégzik azt nélküle is, — és olyan egyre megy! . . . Nehéz napok, fárasztó éjszakák csömore volt rajta és valami beteges, kínzó feszélyezettség és szegénykezés; legrosszabb idő volt ez. Mint mikor hípnóziából ocsudik valaki és megmondják neki: ezt, meg azt cselekedte, miattal nem volt önmagáé; nem volt ő.

Ha lehetséges volna most eltörülni minden nyomot és a kevés emléket! Hiszen mindössze egy nyárról, egy félelvről van szó az életéből! De megtartani és viselni ki tudja meddig a hivatalos vagy üzleti kapcsolatokat azal az emberrel; egy ezbebe tartozni vele, támogatottja, mintegy művészi tanítványa lenni; — a hogy első látásakor képzelte . . . nem, lehetetlen! Inkább abbahagyni az egész művészkomédiát és varróiskolát nyitni!

Ezeket gondolta végig, miközben öltözködött, feltette új, kicsit merész kalapját; (éjfél formálgatta előző este), vadonatúj keztyűt húzott és kifüggyelt, elég napos-e még az őszi délelőtt az ilyen öltözethez? Hisz ezeket a dolgokat félig tudatosan, belsőbb odagondolás nélkül műveljük. Kefogatóba ült és valamit késvé érezte a műzeumba.

Pirkelt Manó volt az első ismerős, a kivel még a csarnokban találkozott. Hirtelen örömmel nyújtotta felé a kezét.

— Ni! Csakugyan eljött? Örülök, régen nem láttam.

Egészen meleg, szivélyes volt a hangja s a kéz-rázogatásuk. A kis öreg pipacsörössé mosolyodott.

— Hát hogyan jönnek repülve is, ha ilyen szép, kedves asszony hív; mikor magamtól is eljöttem volna.

— Igazán? Üzletből is . . . Mónika? Hát csakugyan? . . .

— Hát csakugyan nagy nőt készülünk belőled . . . pardon, — hát igazán művész nő magácska, erről már nem tehet, hiába!

— Csakugyan felfújnak még valamit, aztán maguk is elhiszik a végin! — nevetett vissza Éva és nem gondolt vele hirtelenben, hogy már majdnem tegeződtek a kis vörös boltossal. Okos és kedves emberkének találta e pillanatban.

— Erre parancsoljon a mellékajton, most kezddék a szavaltat odabenn. Megengedi?

A kis teremben meglehetősen számú ember volt; össze-vissza vagy nyolcvan. «A, éljen, éljen!» hangzott félhangosan néhányszor és az arcok Éva felé fordultak. Halk mozgolódás támadt; Vajda Róbert ott elől a kis pódiumon állagatott egy pillanatra; alig észrevehetőn megbajolt felé, aztán folytatta: «Egy bensőséges, nemes asszonyi művészet . . . józan és biztos szemek otthonias, intenzív látása . . . a színyelv egyszerű cretisége . . . a népies elemek . . .»

Éva lekapta róla a tekintetét. Kissé ijedten nézett szét, maga sem tudta, miért, — és arra gondolt, nincs-e itt véletlenül valaki a múlttéli, a hajdani ismerősei közül. Baráthék, István Mártha, a kis Szönörö . . . nem, egy se, hálistennek. Valószínűleg a Guido pártján vannak mind; hisz az nemokára házasulandó lesz újra. Miért is jönnének ide azok; ez nem az ő sportjuk, nem is akarják elhittetni senkivel. — Most befejezi az ott a pódiumon . . . hálistennek, legalább rövid volt! (Ellenszenvező, gyanús erős érdeklődéssel nézte meg a profilját.) «Milyen idegen arc!» Észrevette, hogy székeken és csoportokon át most feléje tart, csak óvatosan oldalt-kerül közben és meglesli, hogyan fogadják majd és meggondolja, hogy mit szóljon hozzá: mentül kifogástalanabb, üresebb frázist. Oh, így ösmerni minden mozdulatát! . . . «Hisz . . . egészen egyszerű!» Elfordult. A Torday Zsófi kedves, barna feje

mosolygott felé, a harmadik széksorból, integetett, megpróbált áttörni hozzá; végre is féldoldalt ült két bársonyszöklére és ügyesen átvette rajtuk csinos alsótestét. A férfi, a ki vele volt, nevetve került körül, hogy Évához jusson: «Lám, Szinnay!» Most mindenkinek úgy megörült.

— Tegnapelőtt másztam be Fűredről; nyolcz kilót fogytam; már próbáljuk a «Dél hercege»-ét; egy hárfásleányt kell játszanom fekete alsósoknyában. Éva! Hát mégis csak kibújtal te is a «nyilvánosság» elé, — a lámpák elé! Azt mondják, egy-kettőre híres leszel! Mit szólsz?

— Nevetetnék! — Szinnay, ki kedvemért jött ide, mondja?

— Szinte megindultan adta a kezét annak is. «Meg ne mondjuk, hogy az enyémert!» — pajkoskodott Zsófi.

— Mega miatt páholyt vettem a «Dél hercege»-be, Zsófi, de az Éva nagyságos asszony dicsőségén együtt örvendünk, igaz?

— Ugyan, ne nagyképködjenek még maguk is! — tört ki Éva hirtelen kis kacajjal. — Ezek az emberek akarnak velem valamit; nem nagyon értem, de szükségem van a hőbortjukra, hisz tudja, hogy a magam lábára álltam.

— Mindig tetszett a kis lába nekem, hisz tudja! Igen, Guidóval találkoztam a versenyen; képzelje, nyert! De a legdrágábbat, magát elvesztögette a csaci! Ezt már ki nem heveri, a mig él!

— Na, ne búsítsuk Évát. Túlesik az ilyeneken mind a két fél egyformán, nem is tudni, melyik hamarabb! — szolt ellene Zsófi olyan hangsúlyozottan, hogy Éva rácsodálkozott. «Igy vagyunk!» — gondolta futó malicziával. Vajda Róbert állt megejtve, be kellett mutatni.

— El fogom vitatni uraságotól a felfedezés dicsőségét — mondta Szinnay. — En már két évvel ezelőtől olajfestményt vásároltam öngyűságotól, pompás portrét, nyilvános kiállításon.

— Úgy? Az államan méltóztatott szintén? Éles, félre nem érthető gúny volt e czélzásban néhány felsüléssel, a lapokban sokat szelölözöttet képvására a Szinnay Gábor hatalmas idejéből; ki sajátos amatőrpaszsióval ártotta magát művészeti ügyekre. Egyszer Itáliában utazott, még népszerű útikönyvet is írt róla; némi joggal tetszett hát magának a «műértő» és «jószerű gyűjtő» szerepében. Vajda azidőtájt lehetett beosztva a Szinnay minisztériumban és valószínűleg mukknai se' mert volna akkor. De hát kerék fordul; most nagyon biztosnak hiszi magát s tán valami régi megbántást bosszul meg e percében.

— Nem jól van tájékozva uraságod — nézte végig Szinnay és a homloka hirtelen átpirult. (De a titkár kifogástalan pózban, a házigazda biztos udvariasságával állt előtte.) — Nem, az igazán jó képeket mindig a magam számára vásároltam; de mindig készpénzen! . . .

E felelet élet már nem értette Éva. Idegen érdeklődéssel nézte így, szemben ezt a két ellenséges pártú, fajtájú urat, a kik ugyanannak a társaságnak jómódo-uniformisában állnak előtte, egyforma gesztussal nyujtanak kezét, egyforma mosolyal sértegetik egymást és szakasztott ugyanolyan jó szabású ferenczöszefet viselnek. De lám, a ki benne született, élt, hamarabb kiesik a formájából, mint a melyik szivós akarattal beletanult. Vajda mosolygott, udvarias, gonoszokdó, bántón bizonytalan mosolyával a fájának és Szinnay kelletlenül érintve, váratlanul félszeg mozdulatot tett, elfordulón, mint a kinek valami ellen nincs fegyvere. Egy pillantat volt ez.

— Szóval, méltóságod felfedözte Kosztoky Éva asszonyt, mint portrefestőt. Ebben valóban megméltóztatott előzni csekélységemet. Bocsánat egy pillanatra asszonyom!

Ép jókor szólította el valami hivatalnok. Zsófi most iparkodón bámészkodott bele az egyik üveg-szekrénybe, hol az Éva apró tálcza-

terítői, selyem-kaszettái, tüll-legyezői voltak. Arra gondolt, hogy hisz ezeket sokszor látta nála théskanna alatt, vagy a kis asztalán, vagy ott volt, mikor kivarrta; de soha-e gondolt rá, hogy ez «iparművészet».

Éva lopva nézte meg a Szinnay Gábor markáns, barna képét; e szittyás, erősvonalú arcot a kicsit kifeszített, sötét, nagy bajusszal, barna szemei egyszerűségével. Milyen jóformájú még egy ilyen ötven körüli gavallér! Bizvást megfoghat egy asszonyt. És tán csak véletlen, hogy nem a kellő időben akadt az ő útjába . . . hogy ismerős, otthoni volt a szemében dialektusa, mozgása, egész lénye; nem érezhette idegennek, újnak, messziről érkezettnek, mikor a múlt tavaszon az a veszejtő, nagy kíváncsi-ág utl-érte.

— Lássá, lássa! — sügta félhalkan a fülebe Szinnay, — tudtam én azt mindég, hogy nem közönséges asszony maga. Hogy egyszer mégis rájón: így kell magának élni.

— Hogy?

— Így-e! Szabadon, művész nő módjára; hogy semmi formáság ne kösse, férj ne lógjon a sarkába! Milyen igazi asszony válik így magából! Micsoda szerelmeket fog még maga csinálni! A szivem fáj, ha rá gondolok. De mégis igazsága van, jól tette!

— Azt hiszi, azért tettem? . . .

— Na, uramisten, — hát 'isz ez is szép, ezek a tarka slingolások! Sőt, én komoly művészetre is talentumot láttam magában; azt a kettős portrét igazán kedvesnek látom máig is. De lássa, asszonyomnak, szépasszonyomnak mégis csak arra jó mind az ilyen! Hogy függetlenül, szépen, magamódján ölelhesse, a ki megtetszik neki.

— Szép kis művészfilozófia! — felelt Éva kicsit megbántva. — De most itthagynom, egy új barátnőnek köszönök. Nézzé, ugy-e szép asszony, abban a sötétlila kosztümben.

— Özevgy Somkuty Beckné, Sonntág-leány.

— Költői nevén Szörény Tekla. Ösmeri?

— Lenn voltam a megyéjükben egy választáson; egy hélig szívesen láttam a kastélyban.

— Nem jön oda hozzá?

— Most nem; sietek, vár valaki pont tizenkettőre; csak magát akartam látni.

Messziről nagyot köszönt Tekla felé, sebtében bucsuzott.

— Rosztoky Éva, hát gratulálok! — jött elébe Tekla, de valami kis zavar, nyugtalan-ság volt az arcán. Mégis szeretettel, nyájasan fogott kezét, kicsit túlgyorsan beszélt.

— Lenkém nem jöhet, az anyja rheumás, ilyenkor az ágát kell őrizni. De a nekem külön telefonált, nehogy megfelejtekem a mai eseményről. Már mindent végignétem. Mennyi szép holmi! Az istenért, mikor hoztat ezt össze? Egész nyáron dolgoztál?

— Dehogy! Epen csak összeszedtem, kiigazgattam holmi régi kis rajzokat, — itt a műzeumban húzták kartonlapra őket és címet írtak alájuk. Magam is ámulok, hogy mutatnak így!

— Hát ez a sok himzés?

— A Lenkéé már tavasszal elkészült mind, a régebbieket kölcsönkértem.

— És a porzellánösszék, fayence-edények! Ezekről nem is tudtam.

— Nálam voltak. Próbálgattam ezt egyszer; valami kis gyár kezdődött volna odakinn a telepen, úgy volt, hogy tervezni fogok nekik s néhány minta el is készült. Persze, megkötött három hónapra az egész. Egyébként az uram nevével kellett volna csinálnom és nagy titokban, mert ő szégyellte volna, hogy pénzért dolgozzam.

— Hallatlan, hogy mi mindent rejtgetél te csak úgy! . . . Magad is rösteltesd, nem? Nagyszerűek vagytok ti! Az én első versemet a fehér liliomról nagy családi gyűlekezettől elől-vasta fel a nevelőnőm egy születésnapomon; tíz éves voltam akkor, agyon-ünnepeltek és tö-

merdek Küglert kaptam érte. És azóta is, sorba valamennyi kis zöngemet egy szép, nagy, kulcsos albumban őrzi anyám; első impurumokat s a napilapok számaikat, a hol megjelentek. Nálunk tenyésztek az ilyen családilag, mindenki odavan, nagy dolgot csinálunk magunkból; a kis okos fejünkkel nem tudjuk, mitévők legyünk, — annyira ünnepejük és ápoljuk, a mit kivakarhatunk belőle. Ti meg így dugva, magatok előtt kicsinyelve, mellékesen . . . mégis mindent csak ti tudtok, ti csináltok meg, hiába!

— Ugyan, ne mókázz!

— Egy kis rajzodat, a paradicsomvásárt már megvettem, úgy örülök neki!

— Hogy? . . . Ugyan, ne tréfálj, parancsold, a melyiket akarod! Hisz az csak nem ér pénzt?

— Meg vagy bolondulva?

— Drágám, ezek ringy-rongy papirosok, a mikre csak úgy ír-káltam, halomszámra gyűltek a fiókomban; ha sok volt, kispertük vagy begyűjtöttünk vele.

— Oh, te kis goj, te kis gyámoltalan! Ilyen szisztémával akarsz hozzáfogni? Az Istenért, vigyázz magadra! Semmit ne adj ingyen soha, inkább égesd el, hisz az ázsiódat rontaná, nem érte? Te! Borsodi Schönne tudakolta Liebermann nénitől a himzéseidet, hogy hol van a műtermed, stb. Fiam, nehogy szerénykedj! Majd én csinálom az árakat, egy szót se szólj bele! Mondd, tudnál te plakátot festeni?

— Plakátot? . . . Várj csak, azt hiszem . . . igen! Miért ne?

— Talán szereshetnék megrendelést most, — egy új selyemárúház részére, — jó? Majd beszélünk róla! . . . Mondd csak, jól ösmered te Szinnay Gábor?

«Ahá!» — mondta magában Éva, mert asszonyul érzett meg valamit a másik asszony hangján.

— Hogyne! Földim, odalenn főispánunk volt egy ideig. Miért kérde?

— Csak úgy! . . . Szegény feje, most várhat megint egy ideig a szerepléssel.

— Gondolod? Igaz, te vidékről jössz? Milyen a hangulat? Meg se néztem az újságot egész nyáron.

— Nyilván nem-politikus a szerelmesed! Szóval a választások előtt, gondolod? . . . Fiam, ezek a szelhlázak most olyan többséggel fognak bejönni, a milyennel akarnak. Még egyszer, utólszó! Lelkesedés van, fiam, csak úgy zúg, honfidiuh van és tulipántenyésztes. «Ez a mi jelöltünk, atyafiak, ez volt az, a ki saját kezével fogta a nemzet nagy mártírjának haladókló szeméit!»

— A volt férjemnek most felvirul; a szülei ismerték az öreget odakinn, levelei vannak tőle.

— Az jó ilyenkor! Mig ennek a katzenjammerje rajón az ország, — nem mondom, hogy sok, de két-három esztendő beletelik.

— Kár! Az öcsémnek, most jut eszembe, meg kell csináltatnom valamit és ez a Szinnay olyan családi protektor volt mindig nálunk.

— Mi az öcséd?

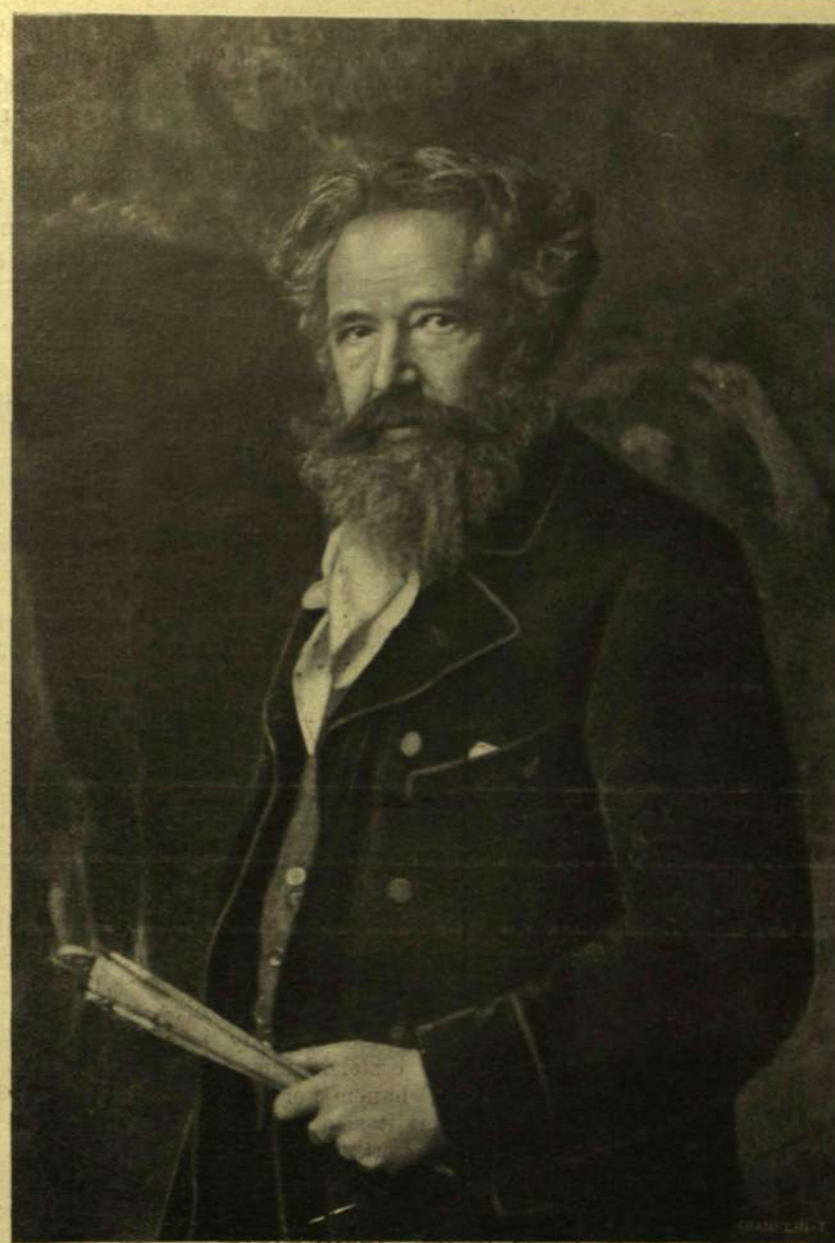
— Tanár egy vidéki zeneiskolában. Tudod, azt hittük, nagy művész lesz . . . szóval, most igazgató szeretne lenni, még fiatal ugyan hozzá, de házasodhatnéka van, stb! Szóval . . . Szinnayt bajos kívánni, mondd!

— Nézd, ez nem nagy dolog egészben, ilyet egy jó kis befentes újságíró is ki tud járni mostani időben. Pont ott áll egy. Nézd, az a nyurga szöke, Sáfár a neve, egy nagy, régi lapnál van; azt a mostani kormány pénzeli. Bemutassam?

— Már ösmerem, itt találkoztunk.

— Szives voltál hozzá?

— Ojje, mézeskalácszíves! Kezdek én már beletanulni, még sokra vihetem, hidd el! Jaj, mondd csak hamar, annak a másiknak, az alacsonyabbnak mi is a neve?

FERENC ÁRPÁD (1856-1914).

— Az Gond Tibor, az kollégám. A «Kulturá»-nak, annak a kis hetilapunknak a munkatársa lesz. Ez furcsa két fiú, tudod, két legendás jóbarát. Együtt laknak, együtt étkeznek; Tibor viseli a Sáfár tavalyi ruhát, viszont a nőket ő «neveli ki» a másikat, a ki valamivel fiatalabb és szereti a kiskat. Ez a Sáfár a «Nemzeti Hirlap»-nál van húszéves kora óta; nézd milyen gentrysek a mozdulatai, hogy emeli a szivarját! Azt mondják, befolyása van ott, megengedik neki, hogy eltitkolhassa bélyegzett fajtáját s a «nemzeti génusz pusztíthatatlan erejéről» cikkezzen pangó vagy viharos időkben egyformán. Tiborral tulajdonképp unokatestvérek, mind a kettőt Gutnak hívták gyermekkorukban, de erről soha beszélnék. Ez a másik már túl van a harminczon, drága öreg gyerek, igazi bohém. A legkülönbözőbb életpályákat tévesztette, öt újságtól esztáptak el, míg végre a tavasszal egy új napilap kezdődött, radikális, szociálalista vagy szabadkőműves irányú, mindenből egy kevés egyelőre, ha netán kibővíthetné, míg valamelyik irányból pénzhez jut; mert az végkép nincs ez ezek a szegény fiúk hónapokon át ingyen koplalnak, a szerkesztőjük sírva mutatja meg nekik az üres pénztárt és megöleli őket estején reggel . . . Na, de most itthagyalak, állj szóba velük ma is. Hozzám pedig jőjj, írj, telefonálj! Hamarosan látni akarlak, most Pesten maradj. Ötvenkettő-negyvenégy. Isten veled, kedves!

A két újságíró csakugyan Éva felé tartott és a hogy most szóbaállt velük, már nem tűntek fel olyan egyféléknek a szemében. Sáfár bocsánatot kért a harmadnapos cikkkért és azt magyarázta, hogy a közönség előtti szereplésnek ez már el nem kerülhető kellemetlensége: az ember kénytelen néha emberi arcát is bizonyos kiállhatatlan, ostoba görögützfényben a nyilvánosság felé fordítani. Gond azt felelte rá, hogy asszonyoknak ez ritkán annyira kellemetlen, mint ok maguk is hinnék.

Azután Sáfár udvariasságokat mondott a kiállításról, a nagyobb, tarka darabokat oda se gondolva hanyagul nagy jelzőkkel dicsérté. Éva különös dologot figyelt meg magán közben. Ir-lésteleknak, bosszantónak találta ezt a mó-

dot, szándékosan, szinte sértődötten márs terelte ezt a beszédet; de ha sikerült, elégedetlenül és megakadva várta, hogy mégis csak a munkáiról beszéljen. «Derűs színvilág, könnyed vonalvezetés . . . ilyenfélekét; és titkon, furcsa grimaszokkal értette el a barátja kétes mosolyát. Észrevette, hogy Éva észrevette; gyorsan mondott a «jelenvoltak»-ra pár megjegyzést, ajánlotta mindenki, kész szolgálatait és hirtelen elbúcsuzott. Évának úgy tűnt fel, mintha Szinnay Gábor lépteit figyelte volna egész idő alatt s most, hogy az egy asszonycsoporttal a kijárat felé tartott, nyomába eredne. Tán interjút akar.

Gond Tibor pedig egy kis idő múlva nagyon szelid hangon és egyszerűen megmondta Évának, hogy két színrajz van mindössze ezen a kiállításon, a melyik így «maguk közt» is számbajöhet. Az egyik: keményvonalú emberi szilüettek, — tán fáradt, görbehátú bányászok nehéz menete egyesével, lógó lámpákkal — esti szűrületben egy keskenyülő, meredek, kis hegyi utcán. A másik szinte rézkarcba kívánczó: pusztá szőlőkorok meredt párhuzamos és ferde árnyékai a havas domboldalon. Erről a kettőről fog írni a Kulturába.

Éva kicsit meglepve tündött el; hirtelenben nem tudta, mit feleljen. A közönség gyűrűlt körülöttük; mikor a Major Hugó zilált kis szöke feje a nagykarimájú kalapban megjelent az ajtófüggöny előtt. Sebbel-lábbal karikázott Éva felé, bocsánatkérést lihegett, a mi-ért késett és legnagyobb meglepetésére — kezesökölt neki. «Drága asszonyom, hogy s mint él?» —

kérdezte minden átmenet nélkül s Éva akkor vette csak észre, hogy a másik férfi számára játszódik ez a könnyed, negédes hang. «Nézd, mi már így pajtaszkodunk!» ezt jelenté. Aztán mindjárt Gond Tiborhoz fordult, kicsit örökődön felülőr-lefelé, azt kérdezte tőle: «No, mi van az újságjakkal?»

— Köszönöm kérdését! — bólintott a másik kissé hívösen.

— Hány ifju zsenit fogtak már össze? Hallom lasszóval vadásznak költőkre a lizsében naponta az éjfélí razzia előtt.

— Ennél nem voltam jelen. De öngyűságot ép az imént kértem meg, rajzoljon nekünk néha szép fejleczeteket, esetleg külön czeruzalapot is, ha nem volna ellenére.

Éva rábámult; nem értette. Egemást akarják ezek rajta kereszteni bosszantani?

— Úgy? — nézett nagyot Major Hugo. — Tehát a képzőművészetet is meg akarják menteni e hazában? Dicséretreméltó törekvés! Aztán az irodalmi vadzesenik liláságai mellé a szemrevalót innét szállítják (pardon, de úgy általában) a Vajda Róbert vitrinából? A tarkaságos irt-tojászkákat folytatják kigyelmekek is; a kedves parasztták czifraszűr-rózsácskáit, tizenháromszálú viganók kerekén-kerekét, a boldog, egyszerű nép idilli eszerépláit s a tulipántos ládát?

— Nógrádmegyét méltóztat gondolni kigyelmed? . . .

— Na jó, jó! . . . Az ember úgy él, a hogy tud! Kegyed ösmeri az eddigi viszonyokat és Vajda Róbertet. Eddig a «Kiadványok» volt az egyetlen hely néhány piszkos kis éleclapon kívül, a hol az embernek rajjai jöhettek és pár garast látott belőle! Szerelmből; sajnos, nem dolgozhat az ember, — pénzért muszáj! Tréfa ide, tréfa oda, — ideje volna már ezen is lendíteni egyet! Mondja csak, kedves uram, igaz az, hogy a sokmilliomos Sonntág, az a fiatal festő, a ki Párisban él, hogy az állna a lapjuk mögött? Nem, ez csak olyan lipótvárosi mende-monda, ugy-e?

— Miért találja hihetetlennek? . . .

(Folytatása következik.)

KARENINA ANNA.

Elbeszélés. — Írta LAKATOS LÁSZLÓ.

Téli volt és Felsőmagyarországon utaztam. Pontosabban egy téli vasárnap délután volt, a mikor a kis trencsénmezei állomáson minden igaz ok és értelem nélkül leugrottam a vonatról. Bizonyára nem ugrottam volna le, ha az állomás perronján, az állomásépület előtti verandaszerű részen nem látom meg a cigányzenészeket és a bundák alatt fehérbe öltözött hölgyeket és az urakat, a kik a bekecsük alatt fekete kabátot hordtak, a miből mindjárt nyilvánvaló volt, hogy a cigányok, a hölgyek és az urak egyetlen lakodalmas nép.

Menyekző, — sóhajtottam szinte lelkesülten és leugrottam a vonatról és közibük keverődtem. Úgyesen dolgoztam és a mikor a lakodalmas menet egyik kocsiában helyet foglaltam, még mindig nem volt baj. Kétszázötven ültem mellettem. Bemutatkoztunk egymásnak. Ő is távolról jött, én is és ő azt hitte, hogy magam is a lakodalmas néphez tartozom. Én megkérdeztem tőle, hol szolgált.

— Galiciában, a Vilmos-huszároknál, — felelte ő, majd engem kérdezett:

— A vőlegény családjaéhoz tartozol?

— Nem! — csak ennyit szóltam és még nem is hazudtam.

Azután hallgattunk. A Vilmos-huszár, a tiszt úr nyilván Galiciára gondolhatott most, a lovaira és a téli hidegre, én magammal foglalkoztam.

— Hogyan is kerülök ide? Hogyan mérészelhettem ezt? ... Betolakodni egy idegen menyekzőbe... Ki fognak dobni!... És hogyan is tehettem ilyet? Vonatról meglátni egy nászmenetet, idegen nászmenetet és közibük állani? ...

Akkor nem tudtam magamnak ezekre a kérdésekre felelni. Nagyon is tépett volt a lelkem.

A nászmenet, a sok nyitott kocsi csak nehezen haladt előre a városka felé, a mely messzire esett az állomás épületétől. A magyar hajduruhába bújtatott bajszatlan tót kocsisok gyakran és sok káromkodással vertek a virágos ostorukkal a lovak nyakába, mert a szegény állatok csak nehezen jutottak előre a fehérre fagyott hegyi utakon. Az egyik kanyarodónál megláttam a menyasszonyt. Ott ült a nagybajuszu vőlegény mellett. A menyasszony haja sötétszöke volt. Az arca elfogódott. Szótlanul fázott és sok bizakodással nézett a vőlegényére, a ki két cigarettaszízpantás között a vörös fülét dörgölte a hidegben.

— Szegény nő, — mondtam hirtelen.

— Miért? — kérdezte tőlem a főhadnagy. Zavarban voltam. Megfelelkeztem arról, hogy nem egyedül ülök a kocsiiban és hogy meghallják, a mit hangosan gondolok.

— Mondtam, — feleltem kissé kihívóan. — Mondtam és helyt állok azért, a mit mondtam. Minden menyasszony szegény és sajnálni való.

— Ez nézet dolga, — vélte a főhadnagy. — Ha mindenki úgy gondolkodna mint te, akkor az emberiség kihalna.

— Az lehet, — feleltem és újra a menyasszonyt néztem.

Most már az egész úton őt néztem. Alakja a bunda alatt is karcúra rajzolódott, az ajkán szorongó mosoly ült és a fejét szégyenkező boldogságban hajtotta le olykor, a mikor a vőlegény a fülébe sugott valamit.

— Hideg van, — mondtam, — nagyon hideg. És a kezemet az arcom elé tettem, nehogy a Lengyelországból jött huszártiszt meglássa, milyen boldogtalan vagyok. Megint kanyarodóhoz értünk. A kocsi kissé megállottak és most egészen közel kerültem a menyasszonyhoz. Alázatosan köszöntem neki. Ő fogadta a köszönésemet. Természetesen, meglepődés nélkül, hiszen a násznéphez tartoztam. Azután a vőlegénynek mondtam valamit. Az a fejét rázta, cigarettafüstöt fúj, sok cigarettafüstöt fúj előre úgy, hogy az egészen belevegült a lovak megfagyott párák leheltébe. A menyasszony erre nagyon szomorú lett és én titokban nagy benső elégtelést éreztem.

— Látja, látod — mondtam a huszárnak — már nem felel neki.

— Kicsoda?

— A vőlegénye a menyasszonynak.

A huszár rám mosolygott, mint egy betegre vagy egy gyermekre. Aztán hirtelen megbökött.

— Odanézz! — mondta és a mátkák kocsi-jára mutatott.

A vőlegény most hosszan, sokáig simogatta a menyasszony kezét. Az asszony-leány lehajtott a fejét.

Behúnytam a szememet és eszembe jutott Karenina Anna.

— El fogja hagyni — gondoltam magamban. Most még vigasztalja, de el fogja hagyni. Vagy nem ő fogja elhagyni. Ő csak durva lesz hozzá és idegen, mint Karenin, a férj volt Annához. És Anna, a menyasszony, kutatni fog és eljő Wronszky, a lovastiszt, nini, már itt is ül mellettem, elcsavarja a fejét és el fogja hagyni.

— És hogy megbizonyosodjak arról, amit gondoltam, megkérdeztem a huszártisztet:

— Úgy-e nem becsülöd sokra a hűséget a szerelemben?

— Katonaember csak a zászlóhoz hű és a lovához — mondotta ő és a szeme vidáman csillogott.

— Szegény Karenina Anna — sóhajtottam magamban — a férjében csalódni fog és ez a lovastiszt el fogja hagyni. Szegény Karenina Anna!

— És hogy megbizonyosodjam arról, a mit megmondottam, így szóltam a huszárhoz:

— Hideg van Wronszky? Nemde?

— Hideg van — szólt a huszár. — De engem Jávornak hívnak.

— Bocás meg — szóltam.

Magamban pedig ezt gondoltam:

— Ő még nem tudja, hogy Wronszky-nak hívják, de én már tudom. A menyasszony sem tudja, hogy a férje egy esztendő múlva már nem fog hozzá szólni, hanem goromba lesz és mogorva. Ő még semmit sem tud. Azt sem tudja, hogy bánatra született, hogy Karenina Annának hívják és hogy el fogja hagyni. De én, én mindent tudok.

A Tolsztoj regényére gondoltam, az első Karenina Annára, azután eszembe jutott, hogy nekem kötelességeim vannak. Figyelmeztetnem kell a menyasszonyt, nehogy valamikor ő is a vonat kerekei alá tegye a fejét, mint idősebbik testvére, az első Karenina Anna tette. Igen, de hogyan tegyem ezt? Miként figyelmeztessem.

Már megint a mátkapár kocsi mellett voltunk. A kocsisok túll káromkodtak, a lovak ágaskodtak és az egyik cigány hátul a menet végén egészen halkán, mély húrton és csak magának hegedült. Most átszólhattam volna a menyasszonyhoz, Karenina Annához. De ő — oh én százszor boldogtalan — a kezét a vőlegényének adta, hogy az melengesse és én nem mertem átszólni.

A kocsi újra megindultak és én a menyasszonyból már nem láttam mást, csak egy távoli fátyolnak a csücskét, a mi ott lobogott a tót havasok alatt. Ez sok fájdalmat, de egyuttal némi bátorságot is öntött a szívembe.

— Meg fogom neki írni — határoztam el magamban. — Most rögtön, a mikor beérkezünk. Megírom neki levélben.

— És a fejemben kidolgoztam a levél szavait, a mint a papíron egymásután fog következni.

Utközben még háromszor láttam őket, Karenina Annát és a vőlegényét. Először úgy láttam őket, hogy vidáman beszélgetnek egymással, másodsor a vőlegény a kocsi szídhatta és Karenina Anna maga elé szomorodott. Harmadszor mind a ketten hátranéztek felénk, a menyasszony mosolygott is és a huszár ekkor csillogó vidámsággal köszönt. A sapkájához emelte a kezét.

— A menyasszonynak a rokona vagy? — kérdeztem tőle.

— Nem, csak régóta ismerem, én tanítottam táncolni.

— A lakodalmas házba érkezünk. Még ott sem utköztek meg rajtam. A vőlegény tegezett és azt mondta, örül, hogy a menyasszonyának minden rokona eljött a menyegzőre. A menyasszonnyal később találkoztam.

— A vőlegényem — mondta — megígérte, hogy minden pajtását elhozza. Szép, hogy maga is eljött.

Most hallottam először a hangját. Nem tudtam neki felelni. Csak a fázós jobbkeze ujjainak a hegyét csókoltam meg.

Ő ellépett, a vőlegényéhez ment. Én egyedül álltam, tétován, gyakran azt hittem, hogy közel vagyok a halálhoz. Most már tudom, hogy csak szédültem.

Az öröme édes pálinkával kínált és azt mondta, hogy udvaroljak a fiatal hölgyeknek.

— Igen — mondtam és nagyon összeszedtem magamat — igérem, hogy udvarolni fogok a fiatal hölgyeknek.

A menyasszonyt néztem. Most áll a két férfi között. Az egyik néhány óra óta a férje volt és bambán nézegette a nagy szoba kályháját, a másik Jávor volt, a huszár, Wronszky és az arczán láttam, hogy szép dolgokat mond a menyasszonynak. A kötelességemre emlékeztem.

Odaléptem a csoporthoz. Megfogtam a férj karját.

— Pajtás, — mondtam — ha nem háborgatlak. Valahol egy táviratot szeretnék megírni. Nagyon sürgős dolog.

Udvariasan egy kis szobába vitt. Iróasztalhoz vezetett, a melynek a negyedik lába rövidebb volt, mint a többi három.

— Parancsolj — mondta — tinta, toll és papiros.

Azután kiment. Egyedül maradtam. Leültem az asztalhoz és sebesen, a szavak értékével mitem törődve, ezeket írtam egy levélpapírosra:

— Karenina Anna! Vigyázzon magára! Ha csalódni fog a férjében, ne higgyen Wronszky-nak sem. Ő el fogja hagyni Magát és nem jó dolog fiatalon a vonat kerekei alatt meghalni. Karenina Anna, vigyázzon!

— Űgy emlékszem rá, hogy a nevemet nem is írtam a levél alá. Csak leittattam, összehajtottam, borítékba tettem. Kifutottam az előszobába, a hol két inas a cigányokra figyelt, a kik most hangolták a hegedűjüket, most birizgáltak a cimbalmon.

— Janó — mondtam az egyik inasnak. — Ezt a levelet átadod a nagyságos asszonynak, a fiatal nagyságos asszonynak, a ki ma esküdtött. Mond, hogy én... nem, ne szólj, hogy ki küldte, de úgy add át, hogy senki meg ne lássa és még ma este add át.

Az inas átvette a levelet.

— Ha keresnek, mond, hogy mindjárt visszajövök.

Már ekkor rajtam volt a bundám. Valami ezüstpénzt tettem az inas kezébe és aztán elhagytam a házát. Két óra hosszat mentem ki gyalog az állomásig és az ég csillagai szinte élesen fénylettek a nagy téli hidegben.

MÉG FÁJÓBB KÖNNYEK.

Síró szerelmek gyöttrő útja,
Nem látom még mindig a véged,
Pedig már nagyon maradoznak
Boldog és tavaszos vidékek
S az út is már egyre sötétebb.

Valahol meg kellett vón' állnom,
Egy elhagyott, vig leány-arcnál,
De nekem a könnyek kellettek,
Mindig a könnyek minden harcnál
S most már a megállás sem használ.

Most már járom kálváriámat,
Volt arczok utánam köszönnek
S vén szívemre, mig botorkálok
Kegyetlenül, gúnyosan jönnek
Új szerelmek s még fájóbb könnyek.

Ady Endre.

KASTÉLY ÉS TEMETŐ.

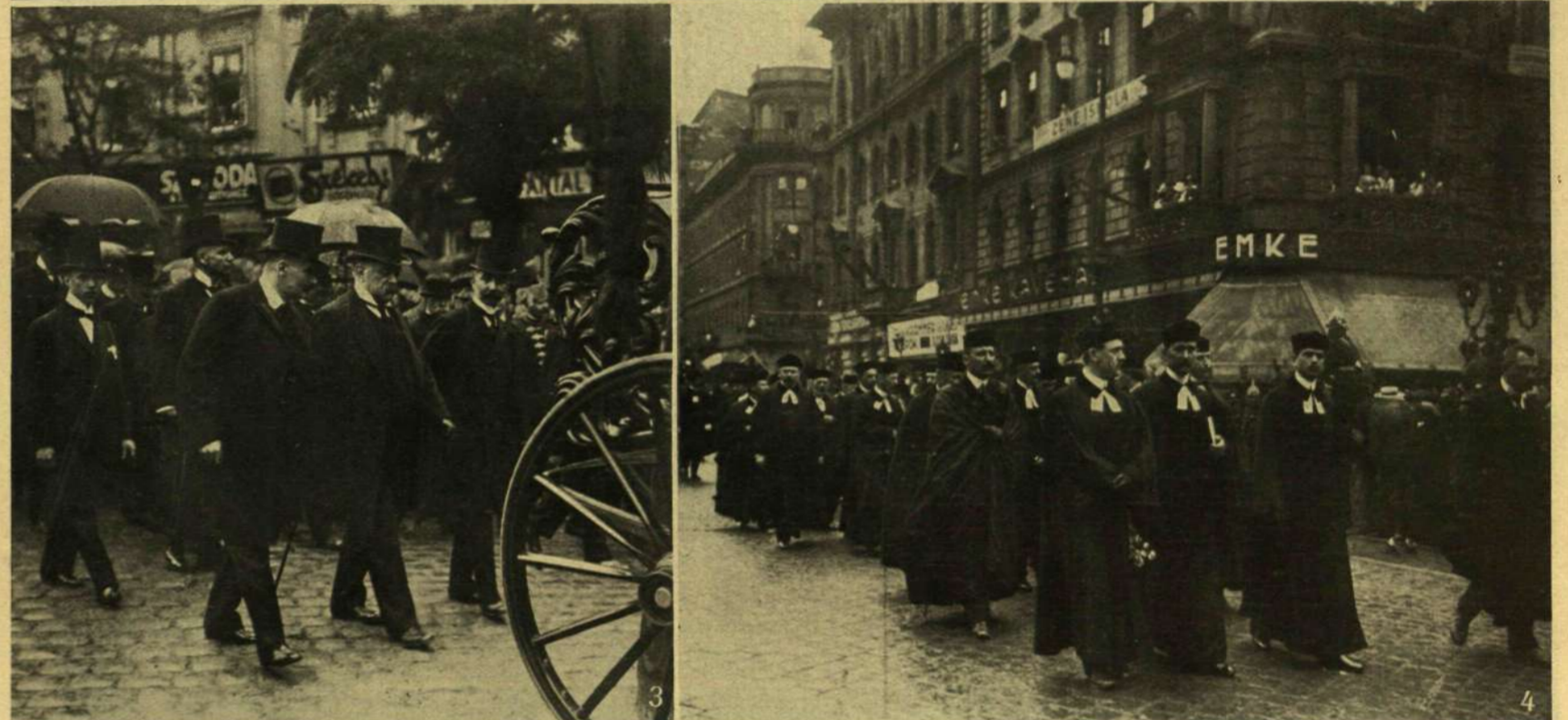
Nézd, már a lelkem bús, üres liget,
Egy sarka temető: vad ugaron
Fejfék, sötét emlékek, csupa rom
S éjjel rémek vetik föl testüket.

Másik sarkában vén kastély, süket
Csöndben borong, felverte dudva, gyom
S az elhagyott és hívós udvaron
A társalan lovas, a bú üget.

Lennél-e úrnó e szomorú tájon?
A temetőt, hogy rája béke szálljon
Fehér kezéd meg tudná áldani?

S ha hozzád lépne sötétben és halkán,
Az átkozott és társalan lovaggal,
Tudnál-e megváltó szót váltani?

Tóth Árpád.

1. A ravatal a Nemzeti Múzeumban. — 2. Gyülekezés a Múzeum előtt. — 3. Kossuth Lajos Tivadar a halottas kocsi után. Mellette Kossuth Ferenc titkárai Jakab Sándor és Pally Sándor. — 4. Papok a gyászmenetben. — 5. A Múzeumban tartott szertartás után. — 6. Vidéki küldöttség.

1. A halottas kocsik. — 2. A koszorús kocsik. — 3. Közönség a Baross-téren, a hol a gyászmenet a kerepesi-úti temető felé befordult.

KOSSUTH FERENCZ TEMETÉSE. — Jeltó Gyula felvétele.

1. Gróf Apponyi Albert gyászbeszéde. — 2. Raffay Sándor lelkes beszéd. — 3. A mauzoleum és környéke. — 4. A gyászoló családtagok, elől Kossuth Lajos Tivadar.

A GYÁSZMENET MEGÉRKEZÉSE A MAUZOLEUMHOZ; KÖZÉPÜTT LEHATÓTT FŐVEL KOSSUTH LAJOS TIVADAR.

KOSSUTH FERENCZ TEMETÉSE. — JELÉNETEK A MAUZOLEUMNÁL A KEREPESI-ÚTI TEMETŐBEN. — Balogh Radófi felvétele.

A várhegy Sajógömörnél, hol Gömör vára állott s az Örhegy, a hol Mátyás király kapát a nemes urakkal.

Hevessy Bertalan ünnepi beszédet mond a Mátyás-szobor leleplezésén.

MÁTYÁS KIRÁLY GÖMÖRBE.

Sajógömör ünnepe.

Janius elsején nagy ünnep volt Sajógömörön: leleplezték a nagy Hunyadi Mátyás szobrát, a ki a kis városkát örökre nevezetessé tette legendás kapálásával, a melylyel tudvaleg minden időkre való tanúságot tett a munka megbecsüléséről. Garay János verse révén is közzájön forog ez a jelenet s a büszkeség, hogy ily nevezetes esemény színhelye lett, állította fel a derék gömöriekkel a nagy király szobrát.

Sajógömör különben is érdekes múltú hely. Valamikor jeles vár és megerősített város volt, s már a magyarok bejövetele előtt is lakott hely volt, miről az itt talált s a Nemzeti Múzeumban levő őskori leletek is tanuskodnak. Az idevaló letelepülő lakosság alighanem a Rajna-melléki Elzász felső vidékéről vándorolt ide. Az Árpádok korában Imre király idejéből való oklevél említi, hogy «Gomer et Sz. Mihály possessiones Em. rex Marco filio confert».

Első birtokosa Gömör vezér s midőn ennek családja kihalt, a Bors vezértől leszármazott Domonkos bán veje bírta, a kit *Szepessy Gálnak* hívtak s a kitől állítólag a mai napig virágzó Mária-ssy-család származik.

De ott található Gömör a közt a tizenhárom várispánság közt is, a melyek Pesty Frigyes alapvető munkája szerint a XII. és következő évszázad alatt keletkeztek; még pedig az 1226. évben. V. István 1265-ben mint várispánt bizonyos *Tibold* nevű egyént emeli ki.

A várat egy okmány 1390-ből mint «castrum Gumur», máskép «Ghemerum» néven emlegeti; uradalmi központ volt s a jobbágyok portáinak száma 1427-ben százötvenre szaporodott.

A híres történetirő Bonfini nem tünteti fel pontosan, vajjon vár volt-e Gömör, vagy megerősített város; azonban hogy a vármegye székhelye volt az egész időszak alatt, az szinte kétségtelen.

A husziták a XV. században vonultak Gömörbe, Zsigmond király a várost *pelsőczy Nagy János*, volt tárnok-mesternek zálogosította el, s a város hét év múlva a *Perényi* birtokába jutott; öt évvel hamarabb, mint a hogy Mátyás király a Giskra zsebrájkait kiütötte belőle.

Mátyás király szívesen és sokszor vadászott Gömör rengetegekben; különösen 1460 után, mikor a várat *Rozgonyi Sebestyénnek*, majd *Szapolyai Imrénék* adományozta. A város ez időtájtban annyira népes volt, hogy lakossága a vármegyében a második helyet foglalta el.

De nemcsak a sportot űzte Gömörben a király, hanem — mint azt jónak látta — álrühában megfordult alattvalói közt s így ébresztette fel a bizalmat személye iránt, s a jobbágyok panaszait részrehajlás nélkül rövid uton el is intézte. «Tudjuk — úgymond Csánky Dezső — hogy a kiváltságos osztály, a nemesség, a paraszt-nép birtokának, gyakran életének és halálának ura volt. Aztán a különben is hézagos törvényeket a bírói rozszakarat könnyen elferdíthette, szóval a köznépben a hatalmasabb parancsolt.»

Ennek ellensúlyozására rendezte a király azt a híres jelenetet, hogy a főurakat kapálásra hívta fel, versenyezni kívánt velük s a győztes, a ki áldomást ivott: maga Mátyás maradt.

A vármegye súlypontja, úgyszólván 1653-ig volt ezen a sajobparti városkán; ez esztendőben *Gyöngyösi Istvánt* a költőt már Rozsnyón választották meg táblabíróvá, a ki alispán korában Gömörön lakott.

Sajógömör utóbb a művészet-kedvelő *Lányiak*, a *Gerhardt*-s a *Szentiványi*-család kezeibe került, mely utóbbi birja ma is azt a történetileg nevezetes szőlőhegyet.

Nagyban emelte Sajógömör hírnevét az a Czinka nevű zenész, a ki II. Rákóczi Ferenczel Rodostóba költözött, s a ki állítólag a Rákóczi-indulót szerette, melyet unokája *Czinka Panna* terjesztett, a ki itt bandát szervezett s bejárta férfi ruhában Lengyelországot, Romániát stb. mindenütt hihetetlen lelkesedést kelteve a magyar nótá iránt. Czinka Panna földi maradványai is ebben a kisvárosban pihennek.

Sajógömör jelentősége látszólag már 1802-ben véget ért, mikor a vármegyét Kishont-tal egyesítették s az itteni evangélikus gimnázium a szabadságharc lezajlása után a rimaszombati középiskolába olvadt.

Valaha ide jártak a felső vármegyék ifjai magyar szóra s ennek a kis városnak nagy érdeme volt nyelvünk elterjesztése körül.

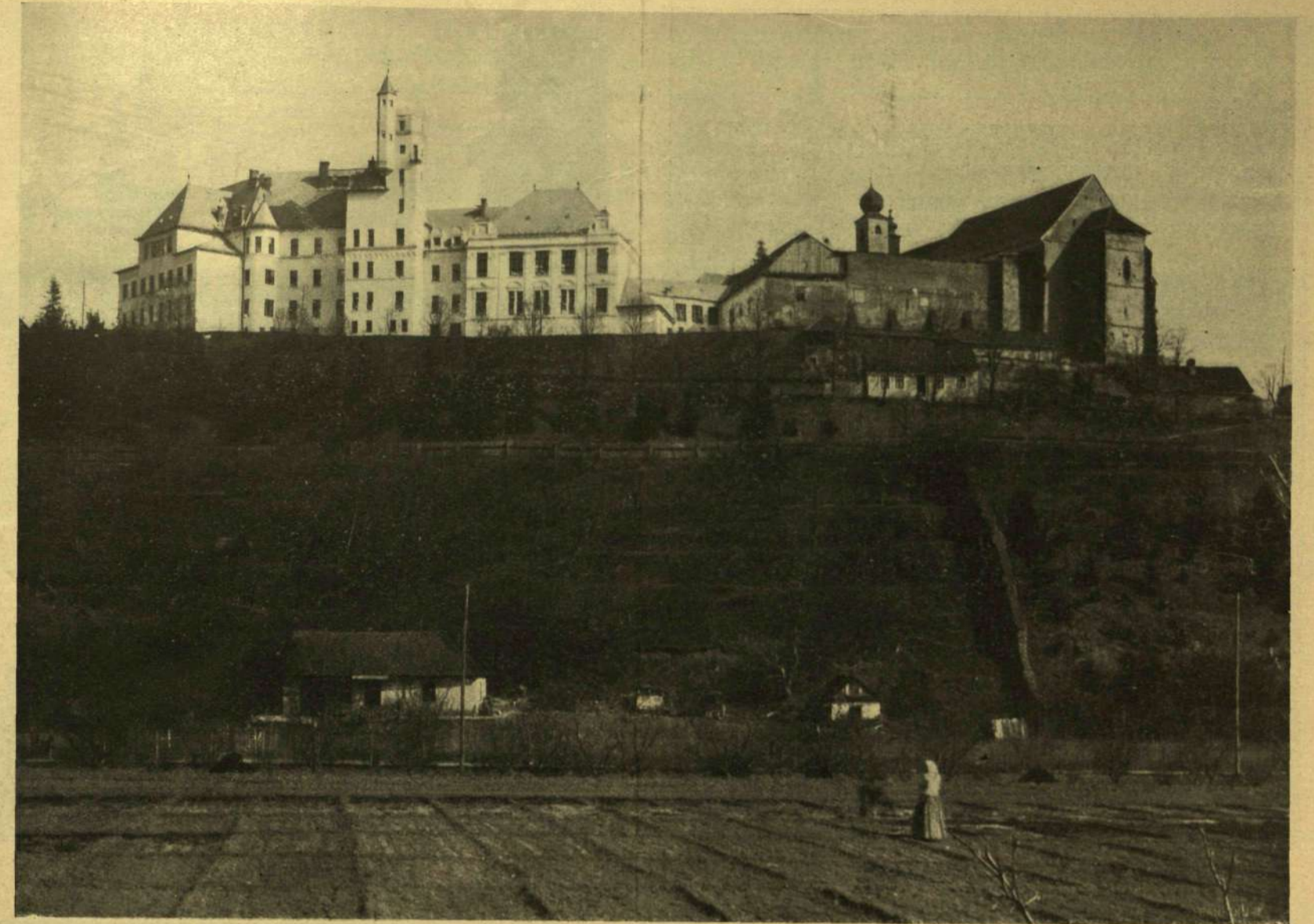
Il. F. I.

MÁTYÁS KIRÁLY SZOBRA, HOLLÓ BARNABÁS MŰVE, MELYET MOST LEPLEZTEK LE.

A MÁTYÁS-SZOBOR A SAJÓGÖMÖRI TEMPLOM ELŐTT.

A LŐCSEI FŐGIMNÁZIUM RÉGI ÉS ÚJ ÉPÜLETE NYUGAT FELŐL.

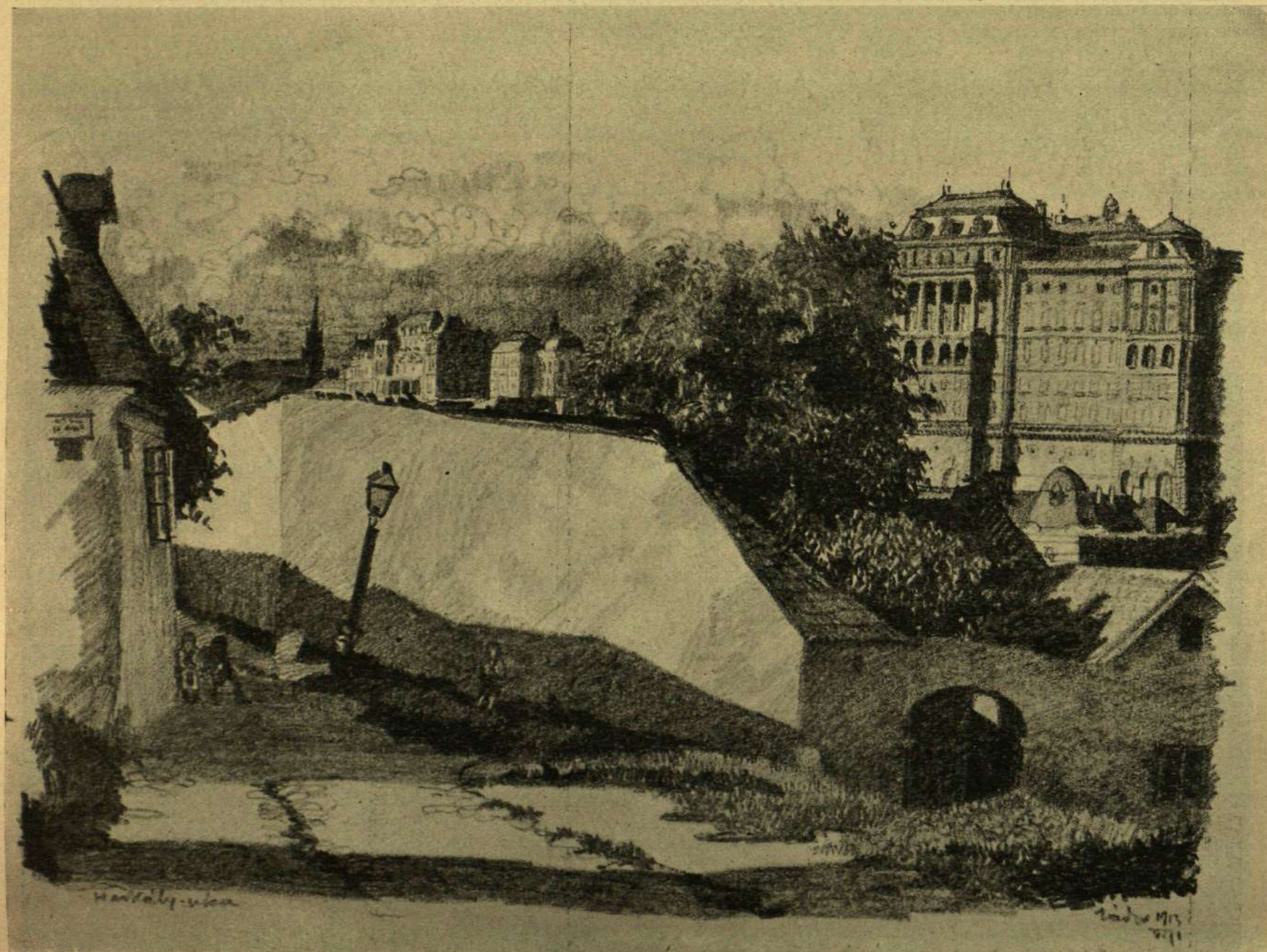
A LŐCSEI FŐGIMNÁZIUM ÚJ ÉPÜLETE AZ UDVAR FELŐL.

A BAROSS-UTCZA A KÁLVIN-TÉRNÉL.

A LIPÓT-KÖRÚT.

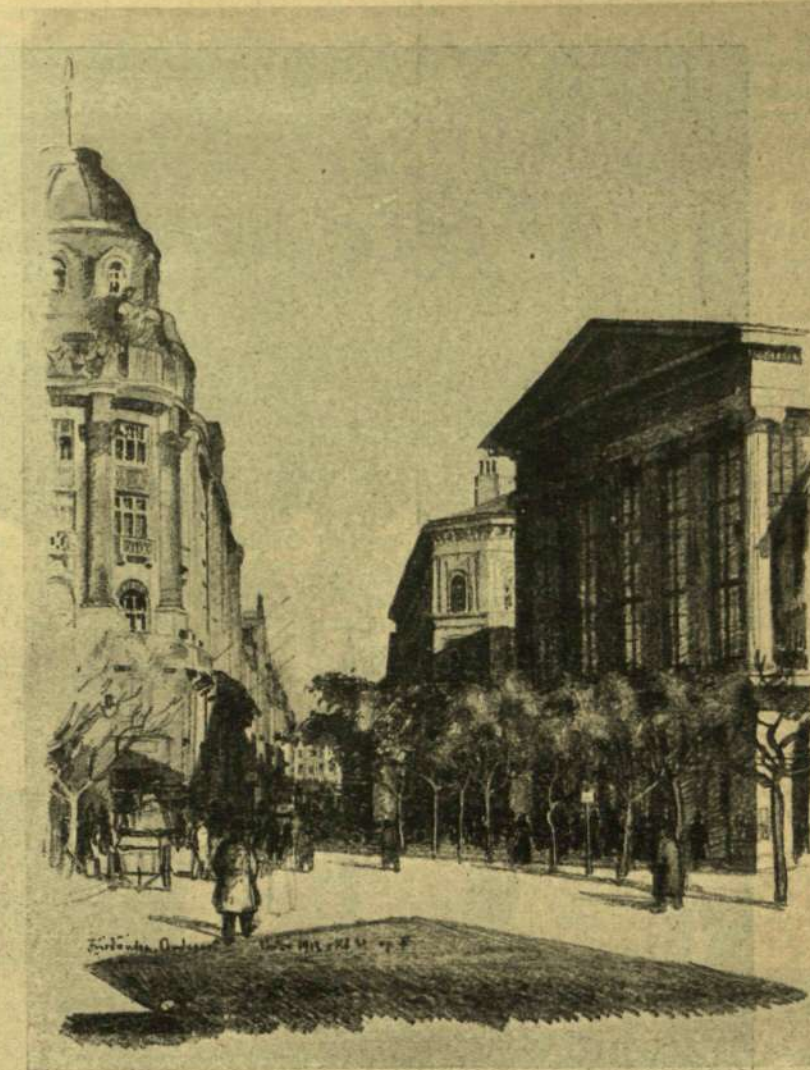

A HARKÁLY-UTCZA A TABÁNBAN.

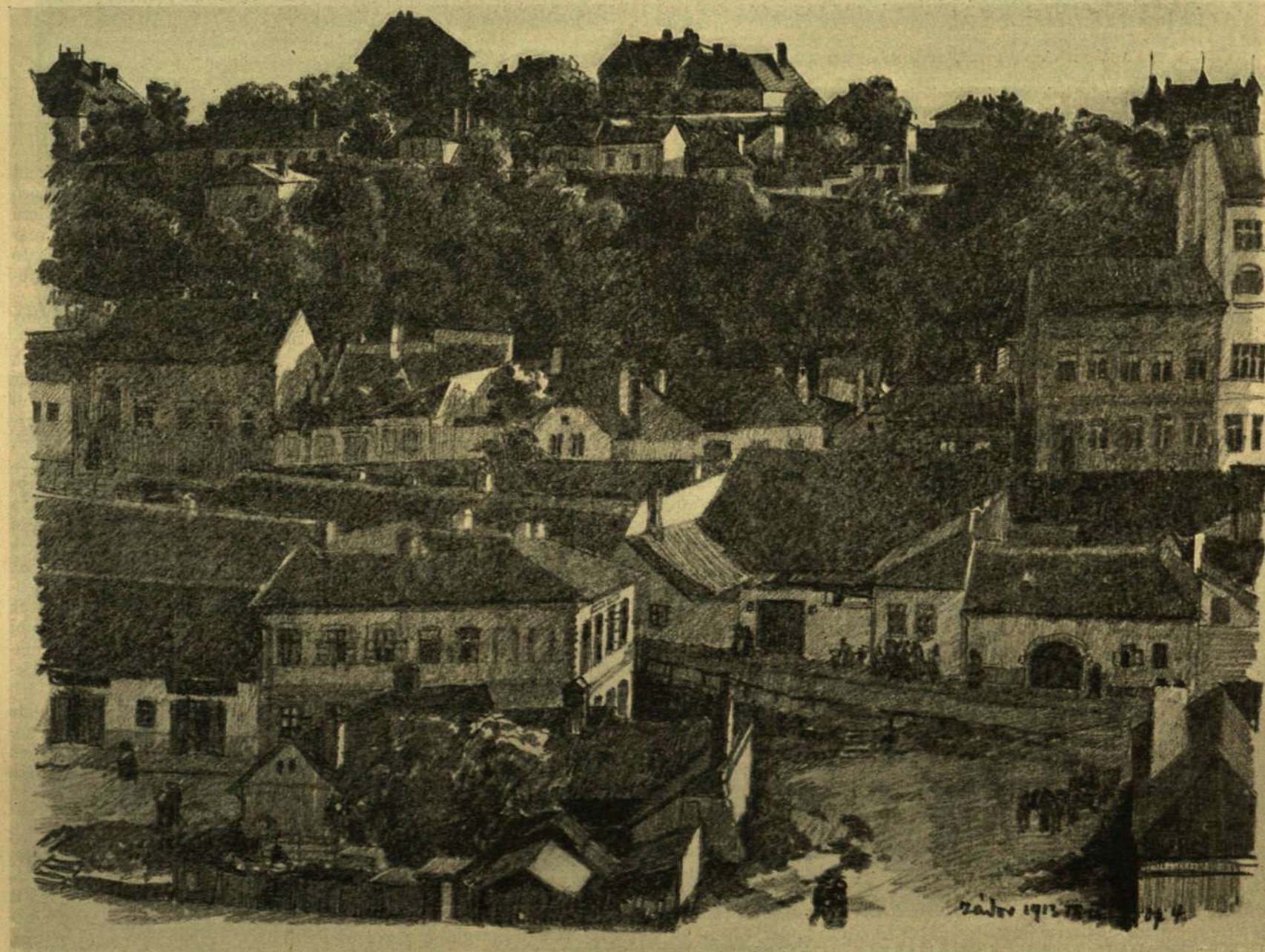
BUDAPESTI KÉPEK. — Zádor István rajnai.

A KORONAHERCZEG-UTCZA.

A FÜRDŐ-UTCZA.

TABANI RÉSZLET.

BUDAPESTI KÉPEK. — Zádor István rajnai.

A NÉMET CSÁSZÁR MINT GRÓF SZÖGYÉNY-MARICH LÁSZLÓ BERLINI NAGYKÖVETÜNK UNOKÁJÁNAK KERESZTAPJA. — Willinger fővitéle.

Balról jobbra állnak: Larisch grófné leányával, Török grófné, gróf Szögyény-Marich Lászlóné, gróf Somssich Józsefné, gróf Somssich Gézáné (az anya), a német császár, a plebános, gróf Szögyény-Marich László, a Hedvig-templom prépostja, gróf Somssich Géza (az apa).

A KOSSUTH-GYERMEKEK GYÁMSÁGA.

Budapest székesfőváros levéltárában a napokban érdekes aktacsomót talált meg a fővárosi érdekes főlevéltárosa Gárdonyi Albert dr. egyetemi magántanár. A Kossuth-gyermekek gyámságára vonatkoznak ezek az irások, a melyeknek ma már kétségtelenül történelmi értékük van és sok, eddig homályban maradt momentumot világítanak meg. Az aktacsomó, amely a 856/1850 sorszámot viseli, tizenhét hivatalos írásból áll és ezekből meg tudhatjuk, miképpen intézték el annak idején a kormányzó gyermekeinek gyámsági ügyét, hogyan szabadultak ki a gyermekek a pozsonyi várból és mennyi fáradságába került Kossuth Lajos özvegy anyjának, a míg Pest város tanácsa Lang Mihályt, a pesti evangélikus egyházközség lelkészét a gyermekek mellé gyámnak kirendelte.

Egy darab történet ez a tizenhét akta, a melyek közül az elsőt a pesti kerület főispánja Szent Iványi Vince 2596 szám alatt 1849 november 5-ikén küldte Pest város tanácsának. Ebben az írásban azt mondja a főispán, hogy „minthogy Kossuth Lajosnak utolsó tartózkodási helye Pest vala, eme helységnek köteleességében áll gyermekeiknek — kik különben is Pesten születtek — gyámságáról gondoskodni.” Utasítja a főispán a polgármestert, hogy ezúlszerűen intézkedjék és egy minden tekintetben megbízható, közbejárásban álló férfit neveztesse a gyermekek mellé gyámnak, megjegyezvén, hogy „a csász. és kir. kormány hajlandó ezen gyermekek neveltetési költségeit fedezni.” A tanács november 26-ikán tárgyalja a leiratot és a gyermekek részére „gondnokul Czerneczky József váltótörvényeséki ülnököt rendeli ki, meghagyván főpolgármester Koller Ferencz úrnak ezen rendelet hozzátartatásával, hogy Czerneczky József urat nevelési javallatának bemutatására elszólítsa s azt majdan helyben hagyás végett

kir. Pest kerületi főispán méltóságos Szent Iványi Vince urnak felterjeszse.

A következő akta Lang Mihálynak, a budapesti egyesült ágostai hitvallású evangélikus gyülekezet lelkészének négy soros levele, a melyet a főpolgármesterhez intézett német nyelven, december 13-ikán „nagy sietségben.” Magyar fordításban így szól a levél: „A kívánt okmányokat mellékelve, tegnapi bizalmas beszélgetésünkre hivatkozva ismételen «Gráz» városát jelölöm meg teljes meggyőződéssel.» Úgy látszik, hogy a város megjelölése a Kossuth-gyermekek elhelyezésére vonatkozhatott, mert hiszen köztudomású, hogy annak idején sokat beszéltek arról, miszerint Ferenczet az osztrák kormány egy jezsuita kolostorban, Lajos Tivadart pedig egy katonai intézetben kívánja neveltetni. A «kívánt okmányok», a melyeket Lang Mihály mellékel, három keresztlevél. Megtudjuk ezekből, hogy Ferenczet a hitközség keresztelési anyakönyvének II. részén, A betű alatt és a 221. lap 74. számán vezették be. Teljes neve «Lajos, Ferencz, Ákos», keresztnevei: Deák Ferencz, Bezerédy István, Klauzál Gábor táblabírák és Lászlóné Jozefa, született Szűcs. Tivadar Károly Lajosnak, a ki 1844 május 26-ikán született, báró Wesselényi Miklós, Kiss Károly nyugalmazott százados és Lászlóné asszony a keresztnevei, ugyan-ezek voltak — Wesselényi kivételével — a keresztelési tanak Vilma, Serena, Teréz megkeresztelésénél is.

Néhány nappal később Szent Iványi Vince intéz újabb leiratot Koller főpolgármesterhez. Ebben a leiratban nem említi ugyan határozottan, de a sorok között az olvasható, hogy Czerneczky gyámságát nem hagyja jóvá, rendes intézkedésre utasítja a várost, megjegyezvén, hogy a gyám kirendelésénél figyelmen kívül kell hagyni azt a körülményt, hogy a fiúgyermek evangélikus vallásúak. A következő leirat az előbbi rendelet végrehajtását sürgeti meg 1850 január 21-ikén. Most egy

hosszú, remegő írással papírra vetett német nyelvű folyamodás következik, a melyet báró Geringer Károlyhoz, Magyarország teljhatalmú polgári kormányzójához intézett 1850 január 26-ikán Kossuth Lajos özvegy anyja. Megható a folyamodás hangja. Kossuthné ezt írja többek között:

... azt kérem kegyesen, hogy a szegény gyermekeket nekem adják át, mert a természet törvénye szerint is hozzám tartoznak azok és én mint a nagyanyjuk kész örömmel teljesítem anyai köteleységemet. Előrehaladott korom megától talán ebben, de segítségemre lesz özvegyemre jutott leányom Wesselényiné, a ki gyermekeivel együtt nálam tartózkodik. Annak ellenére, hogy nagyon szerény viszonyok között élek és támogatás híján csak a legnagyobb gondok között leszek képes fedezni drága unokáim eltartásának és nevelésének költségeit, leginkább szívenem fekszik azok testi ápolása, a mi gyöngye koruk mellett elsőrangú szükséglet és hajlandó vagyok érték még a legnehezebb és legsúlyosabb áldozatot is meghozni... alávetem magam még a magas kormány legszigorúbb ellenőrző intézkedéseinek is...

Úgy látszik, az özvegy matróna kérelme meghatotta az illetékes faktorokat, mert a következő irások mindegyikén és az elintézésnek szokatlannul gyors tempóján ennek a hatása meglátszik.

Február 25-ikén ismét leiratot küld a főispán a város tanácsához. Ebben már azt írja: «A csász. kir. kormány nem tartja szükségesnek, hogy a Kossuth-gyermekek tartásának és neveltetésének kérdésével foglalkozzék, nem is volt szándékában soha őket intézetekben elhelyezni és ennél fogva azon a véleményen van, hogy nem állnak fenn semmi politikai tekintetek, a melyek szükségessé tennék azt, hogy a gyermekek nevelésére bármilyen befolyást is gyakoroljanak. Nem akar egyebet a kormány, mint azt, hogy a gyermekekkel úgy

bánjanak el, mint azt az országban érvényben lévő törvények előírják. Itt az az eset áll fenn, hogy a gyermekek nélkülöznek az apai gondoskodást, mert Kossuth Lajos mint gonosztevő (Verbrecher) és távollevő az apai jogokat és kötelezéseket nem gyakorolhatja. Ennek következtében a nevelési költségekhez is csak abban az esetben járul hozzá a kormány, ha azokat nem hajlandók fedezni a törvény által erre kötelezettek. Mindezeknél fogva arra utasítom, hogy Kossuth Lajos gyermekei részére egy gondnokot állítsanak, a ki azokat átveszi és elhelyezésükről gondoskodik.» Mellékli végül Kossuthné kérvényét azzal a megjegyzéssel, hogy «folyamodó, a ki ügyében Bécsben járt, minderről értesítendő.»

Hogy mit végzett Kossuthné Bécsben, arról a következő akta számol be. Ez ismét az özvegynek egy folyamodványa, a melyet február 26-ikán — tehát a főispán leiratát követő napon — intézett a polgármesterhez és magyar fordításban teljes egészében így hangzik:

Pest város nagyérdemű polgármesteréhez! Unokáim szomorú fogsága miatt indíttatva éreztem magam arra, hogy hosszabb idő előtt kérvényt nyújtsak be szabadon bocsátásuk érdekében Geringer báró úr ő exzellenziájához, azonban sorsuk végleges elintézése ügyében az igazságügyminiszterhez utasítottak. Itt kegyesen fogadtak engem és megvizsgálva bocsátottak el, azzal a felvilágosítással: a magas kormánynak nincs egyéb szándéka, minthogy a gyermekekről gondoskodás történéjék és ennel

fogva megengedi, hogy azok minden nehézség nélkül nekem, a természetes és jogos gondnok-nak átadassanak. Ez az előszóval közölt ígéret az igazságügyminiszter úr által hasonló tartalommal február 15-ikén 21. szám alatt hivatalosan és rendeletbe foglalva is megvalósított és most már én csak annak az elintézését kérem. Erre való hivatkozással közlöm együtt, hogy tudomásomra jutott, miszerint az Ön kezeiben fekszik unokáim gyors kiszabadulásának elintézési joga, amiért én bátorságot veszek magamnak arra, hogy tisztelettel kérem, hogy ártatlan unokáim sorsa felől a lehető leggyorsabban és a magas kormány akaratára értelmében, a törvény szelleme szerint intézkedjék és engem abba a helyzetbe hozzon, hogy nekik a régóta nélkülözött szabadság üdvözlét átadhassam és részükre az anyai gondoskodást megteremtsem.

A következő napon már Lang Mihály intéz levelet Ságody Sándor helyettes polgármesterhez. Elmondja ebben, hogy megjelent nála özvegy Kossuthné, született Vober pesti lakos és előadta, hogy megengedte neki a kormány, miszerint egy gyám felügyelet mellett Kossuth Lajos gyermekeit gondozhassa, a gyámi tiszt-ség elvállalására őt kérte fel az özvegy. Lang Mihály «rövid, de érett megfontolás után» elhatározta, hogy átveszi «ezt az épen olyan fontos, mint emberbaráti tisztséget azzal a szigorú kötelezettséggel, hogy nemcsak a három gyermek vallás-erkölcsi nevelésén fog örködni, hanem arról is gondoskodik, miszerint a római katolikus valláshoz tartozó Kossuth

Vilma egy érdemes katolikus lelkész befolyása alá kerüljön».

Most már gyorsan megtörténnek az intézkedések. Március 2-ikán már arról értesíti a tanács Szentiványi Vincét, hogy a városnak sem a gyermekek kiadása, sem Lang Mihály személye ellen nincs kifogása. Március 4-ikén Ságody alpolgármestert arról értesíti a főispán, hogy intézkedett, miszerint a pozsonyi várpáncsnok a gyermekeket Lang Mihálynak kiadja és tudomásul vette azt is, hogy a lelkész lesz a gyermekek gondnoka, március 5-én a városi tanács Lang részére hivatalos gyámsági bizonylatot állít ki, a melyet a polgármester, a városi kapitány és a tanács tagjai írnak alá, két nap múlva a magisztratus sürgős megkeresést küld a pozsonyi várhoz, tizennegyedikén az intézkedésekről értesíti a főispánt és ugyan-ezen a napon jelenti a tanácsülésen Ságody polgármester, hogy «az ügy befejeztetett, minél fogva az iratok levéltárba helyezendők».

Hogy mi lett a Kossuth gyermekek további sorsa, azt tudjuk jól. A gyermekek tényleg a nagyanyjukhoz kerültek, később azonban a hatalom atyjuk után küldötte őket Törökországba. Ezek a részletek ismeretesek már, a most közölt levelek, irások, rendeletek azonban mind eddig ismeretlenségben voltak, jóllehet szoros hozzátartoznak a Kossuth-család történelméhez, ma a történelem már valamennyi koptott írás és nyilvánosságra hozataluk bizonyosan nem egy eddig homályban maradt részletet világít meg teljes bizonyossággal.

Paul Job.

Az ásatás a vértanúk emlékére ültetett tizenhat gesztenyefa előtt.

Az ásatás. A zsinaggal elkerített három hely a már feltárt sírok. Az ásatást dr. Bartucz anthropológus vezeti.

Martinovics sírja.

Az utolsó feltárt sírok.

MARTINOVICS ÉS TÁRSAI HAMVAINAK FELTÁRÁSA A RÉGI BUDAI TEMETŐBEN.

Mányoki festménye után.

Mariette metszete 1705-ből.

Jollain metszete.

Trouvain metszete.

EGYKORÚ FRANCZIA METSZETEK II. RÁKÓCZI FERENCZRŐL.

RÁKÓCZI FERENCZ FRANCZIAORSZÁGBAN.*

Irtta Hevesy Andor.

1711 február huszonnegyedikén, Alsó-Vereczkén halt Rákóczi utóljára magyar földön. Másnap délben indult Lengyelország felé. Haddal jött onnét, hadak nélkül ment vissza, csupán udvarnépe kíséretében. Azonban mikor híre kelt távozásának, sokan a vitézlő rend közül a fejedelem után indultak, hogy sorsában osztozkodjanak.

Ibjóban (Lemberg) érte a hír, hogy az öszezvetkezett Magyarország és Erdély Szatmárt összegyűlt rendei május elsőjén meghódoltak József császárnak övegyének.

«Én magamat hazámért tiszser is megalázom — írta volt Rákóczi néhány nappal előbb Károlyi Sándornak — de arra bizony nem lépek az engedelmesség névével, hogy nagyobb rabságra vessen édes hazámat annál is, az melyből kívántuk kiszabadítani. Vezélje azért Isten igaz szándékát, az melytől semmi sem szakasz el, sem nem távoztat.»**

Elhagyta a fejedelmet tenger nyomorságha süllyedt nemzete. Külföldön keresett szövetséget, támaszt. Majd egy évig hitegették, hol a császár, hol a lengyel király. Itt is, ott is vizzé vált reménye. Most már csak egyetlen menhely maradt számára: a francia király udvara.

Isten-hozzádot mondott hát köréje sereglett hű tisztjeinek s vendéglátó barátainak, a becsület lengyel uraknak. De legkeserűbb volt a fejedelemasszonytól való búcsúzása: örök búcsú.

November 15-ikén a fejedelem tengernek indult a Szent-György angol kereskedő gályán; Mikes, Kisfaludi és Szatmári Király Ádám kísérték. Hanem azért a Szent-György fedélzetén két hónapi útja alatt sokszor eszébe juthattak Wratislaw kancellár szavai:

— Bizék csak herceg Franciaország igéreteiben — szolt ez hozzá az érszkújvári béketárgyalások alkalmából. — Hisz az valóságos kórháza az uralkodóknak, kiket szőszegése tett tönkre. Ön is közéjük kerül majd s ott hal meg.

* Felolvasta Pekár Gyula a Műbarátok Körében 1914 február 13-án.

** Szalay László, II. Rákóczi Ferencz bujdosása. Pest, 1864. I. 38.

Csakugyan nem ép nyájas érzelmekkel várták a száműzött fejedelmet Franciaországban. XIV. Lajos adta a pénzt Rákóczi hadi készületeire; támogatta, míg lekötötte keleten a császár erejét. De most elenyészett Rákóczi hatalma. A francia királyt csapás, csapás után érte. Seregei vereten, kincse fogytán, népe nyomorban! Békét áhitott mindenki az országban. Meg is békelt már XIV. Lajos a tengeri hatalmakkal s tárgyalni készült a császárral. Ily körülmények között, valóságos ünneprontó gyanánt, érkezett Rákóczi Franciaországba.

Pedig nagy híre volt itt győzelmei idején. 1707-ben Monsieur le Noble, neves íróember, megírta viselt dolgait. Három könyvárás adta ki munkáját. «Histoire du Prince Ragotski» czímen. A legélelmesebb volt közülök Francois Lancelot, a «Nagy Herkuleshez» czimzett bolt gazdája: azt íratta könyvére, Kassán nyomtaták, hadd higgye a nép, tiszta igazság minden szava, s színről-színre látta a magyar vezért a művész, ki réze metszette képét a könyv elején. Azt nem bánta, hogy egy emberöltő előtt ugyanez a félelmetes alak Tökölly gyanánt szerepelt. Tatár-fejű lovast ábrázol e kép, karika a füleiben, buzogány a markában. A külső országok dolgai iránt érdeklődők tudták, korántsem ilyen mesebeli vadember királyuk szövetségese. 1705-től fogva a Rue Saint Jacques-beli divatos rézmetszők valamennyien árulgták képét. Ezek a képek nem tartanak igényt történeti hűségre. Sem Berey, sem Mariette, melyeknek egyetlen ismert példányai a párisi «Cabinet des Estampes»-ban találhatók. Még kevésbé az a csupasz, parókás Rákóczi, pedig híres művész rajzolta, Jollain, Köln városához czimzett boltjában. A fejedelem egyetlen egykoru francia képe, mely nem tisztán fantáziából készült, Bonnat metszete, mely fejedelmi diszköntösben ábrázolja.

Két hiteles képmása létezik Rákóczinak. Az egyik Mányoki drezdai festménye; ezt kiadták a tizenhétézadik század közepén a «Histoire Des Revolutions de Hongrie»-ban. Azonban César de Saussure tanuskodása szerint valóságban nyájasabb, jóságosabb a fejedelem kifejezése.

Másik hiteles képe a Radvánszki-család tulajdona; talán szintén Mányoki munkája. Ez

a fejedelem legkedvesebb, legközvetlenebb portrait-je.

Tudta az udvari rend, méltóságos úri személy a száműzött magyar fejedelem. Csak hogy attól tartottak az ország dolgainak igazgatói, hogy párisi megbízottja, Vetés módjára majd ő is fontoskodik, lezékeltet, követel, untat. S az ilyestől jobban fél a francia, mint a buzogánytól.

Lajos király elrendelte, fogadják tisztességgel, de nem uralkodó gyanánt, hanem csupán mint inkognito utazó fejedelmi sarjat.

Midőn kikötött Dieppeben, Luxembourg hercege, Normandia kormányzója üdvözölte. Néhány napig Rouenban pihent, majd január 28-ikán Párisba érkezett s megszállott Luxembourg herceg hazában, a Rue Saint-Honoréban. (E palota ma már nem létezik; lebontották, mikor a Rue Cambont építették.)

Mihelyt híre kelt érkezésének, kíváncsi tömeg sereglett szállása elé. De hiába lesték a cifra ruhás barbárt. Rákóczi nem szerette a feltűnést. Rég levetette a király-színi bársony mentét, a kócsag-tollas kalpagot. Már dancái útjában kíséretével egyetemben francia köntösbe öltözött. Breteuil báró ceremónia-mester február 3-ikán kissé aggódva indult udvarlására. De menten felderült az arca, a mint megpillantotta a megnyerő modorú grand-seigneur. «A kandalló mellett ült — írja Breteuil a párisi Arsenal könyvtárában található feljegyzéseiben — köszvényes lába takaróba burkolva; szava rendkívül okos és kellemes; úgy beszél francziául, akár csak közöttünk élt volna.»

Február 12-ikén kísérette Breteuil Versaillesba a Sárosi gróft — ezt az inkognito-nevet vette fel a fejedelem. Az utczán hagyta hintáját, s a ceremónia-mester, elkerülvén a diszfeljárót, a titkos lépcsőn a király írószobájába vezetete. S im szemben állottak XIV. Lajos és alkalmatlan vendége, a vert hadvezér, a trónjátvesztett fejedelem.

Élemedett ember volt a király; nem szerette az új arczokat. Több mint hetven esztendőre uralkodott, kimerítette a lét minden dicsőségét, örömet; elfasult a tömjén, a magasztalás, a bizelgés iránt. De igen hatott reá, mit oly ritkán tapasztalt udvarában: az őszinte emberi érzés. Rákóczi java korában volt ekkor. Harminez-

XIV. LAJOS.

MAINTENON ASSZONY.

RÁKÓCZINÉ. — Mariette metszete.

RÁKÓCZI. — Bonnat metszete.

hét esztendeje játszott vele a szerencse, míg most végkép hátat vetett neki. Hazája megtagadta, felesége megalázta, gyermekei foglyok Bécsben; azok közül, kik hajdan udvart állottak körülötte, ki elhagyta, ki nyomorog. De azért daliás férfi maradt, arczán ázsiai majestás s a komoly lélek rejtett szenvedése.

Nem volt egyebe pusztá életénél. A király kényétől függött sorsa. Mégis ama pillanatban tán minden anyagi előnyél jobban esett volna sanyargatott lelkének egy őszinte baráti szó. Az agg király nyilván belátott szívébe. Ő, ki a sebes szárnyalású elménél végtelenül többre bicskult az érzések nemességét, megsejtette Rákóczi lényét. Midőn a Sárosi gróf elhagyta XIV. Lajos írószobáját, igaz barátok voltak s barátok maradtak mindvégig.

Mindjárt látható tanujelét adta a király Rákóczi iránti kegyének. Parancsára begördült az udvarba a fejedelemnek az utczán várakozó hintaja. Híre ment e fogadásnak s tüstént nagy becsülete lón az idegennek Versaillesban. Szívesen látta mindenki a király kedveltjét. Báró Breteuil megtalálta a módját, hogy a vérbeli hercegek és hercegnők kellő tisztelettel fogadják a nélkül, hogy csorba esnék inkognitóján. Szabály szerint csak fejedelmi személyt illeltet karosszék és Sárosi grófnak ekepen csupán támla nélküli számolyhoz lett volna jussa. Azonban a hercegek Breteuil tanácsára elhatározták, ők is számolyzékra ülnek Rákóczi látogatása alkalmából. A hercegasszonyok pedig méltóságos fauteuilek helyett kar nélküli játszószékeken foglaltak helyet s ilyennel kínálák vendégeiket is.

Breteuil báró ezeket jegyezte naplójába: «bár nem bannak vele szertartásosan, az egész udvar érzeti vele, mennyire becsülik, tisztelik kiváló tulajdonságait s mennyire szeretik». Ebben az időben két párt tusakodott a versaillesi udvarban. Az Orleánsok köré tömörültek XIV. Lajos vérokonai. Madame de Maintenon s a király bal felől való gyermekei képezték az ellenpártot. Az öreg király törvényesítette ezeket, s fia halála után a trónöröklésre is jogot adott nekik.

Rákóczit megkedvelte mind a két tábor. Az Orleánsokból Liselotte pfalzi hercegnő, az orleánsi herceg anyja úgy szerette, mint tulajdon gyermekét. A másik pártban támaszt lett feleségének egy távoli rokona, Madame d'Angéau személyében. E hölgy Madame de Maintenon bizalmasa volt, s az udvari fő-asszonyok egyike. Oda is rajzolta képe háterébe Berey a versaillesi kastélyt s nem felelte el az akkori női fegyvertár két fő eszközt: a legyezőt és a «mouchet» a szépségtapaszt, mely nemcsak az arczot élénkítette, de titkos jegy is volt, a szerint, hogy ragasztották. Értette, a kinek szolt.

Nem csoda, hogy Rákóczi mihamar megnyerte Toulouse gróft is, XIV. Lajos és Madame de Montespan fiát. Toulouse a francia

hajóhad főadmirálsa volt; nyugodt lelkű, humánus, nyájas úr, szenvedélyes vadász, miként Rákóczi maga. Meghitt barátság fejlődött közöttük.

Tisztán a fejedelem egyénisége hódította meg e kényes, az idegen iránt gúnyra hajló nagyúri társaságot. Bámulták méltóságát s mégis oly szerény modorát; dicsérték józan gondolkodását s tapintatát. Mindenkor szabad bejárata volt a királyhoz, azonban fölötté ritkán élt e jogával. XIV. Lajos bizalmas baráti körébe vonta. A király oldalán sétált a versaillesi parkban. Főemberei között vett részt minden udvari mulatságban. Hanem május 25-ikén ugyancsak szomorú ünnepségekben volt része. A császárral Rastadtban kötött béke öröme rendezett tűzijáték volt ez. S a párisi városába felett az éjszakába tűnő rakéták sötétségbe borították a fejedelem harszi reményeit is.

Várt hát, míg változik a világ sorja s ismét munkálhat hazája ügyén. Addig is hasznos összeköttetéseket szerzett a francia vezető körökben s igyekezett anyagi helyzetét rendezni. Kérelmére 1713-ban a hátralékos magyarországi segélypénzek fejében 600,000 frank tőkét biztosítottak számára, párisi városi járadékban. Azonkívül a francia külügyminisztérium levéltárában található kimutatás szerint a király 72,000 frank évdíjat rendelt részére. A következő évben a király Rákóczi évdíját 100,000 francra emelte és évi 40,000 franc segélyt engedélyezett bujdosó társainak.

Most már rangjához illően élhetett, a mint meggyőződhetünk erről hű kamarása, Szatmári Király Ádám naplójából, melyet Thyly Kálmán adott ki a Rákóczi-tárbán. Csak hogy e becsületes krónikás épenséggel nem értett a francia szöhoz. Pedig sok idegen úri személy barátkozott gazdájával: grófok, márkiai, meg mennyi «duc» nevű hercegek! Örült a lelke, mikor jó szittyangyszó névre akadt közöttük, mint például az a «Tengeri nevű fejedelem», ki urával ebédelt, s nem vala más, mint Prince de Tingry, herceg Luxembourgnak, Rákóczi vendéglátó gazdájának öcsese.

Hanem azért értékes forrás a jámbor szolga naplója. Meglátjuk benne, mily szepet-kedvelő, nyílt lélek s fejlődésépes értelmiség a fejedelem.

Nem hiába mondotta rá egykor Forgács: «Ő felsége nem jó pápista, mert a szentegyházban a képeket kritizálja s megcsúfolja, ha rosszul vannak írva.» «Most eljár a Lúver nevű királyi házba — jegyzi fel Szatmári Király Ádám — a királyi Képiró és Faragó Akadémiába; megnezi «az Palotákban való képeket és holmi státuákat»; ellátogat az Felső- és Királyi szőnyeg-csinálóhoz», azaz a Gobelin-gyárba. Megfordul a «képmesterek» műtermében. Kedves festője a geni származású Arlaud; le is írja a fejedelmet «miniaturában.»

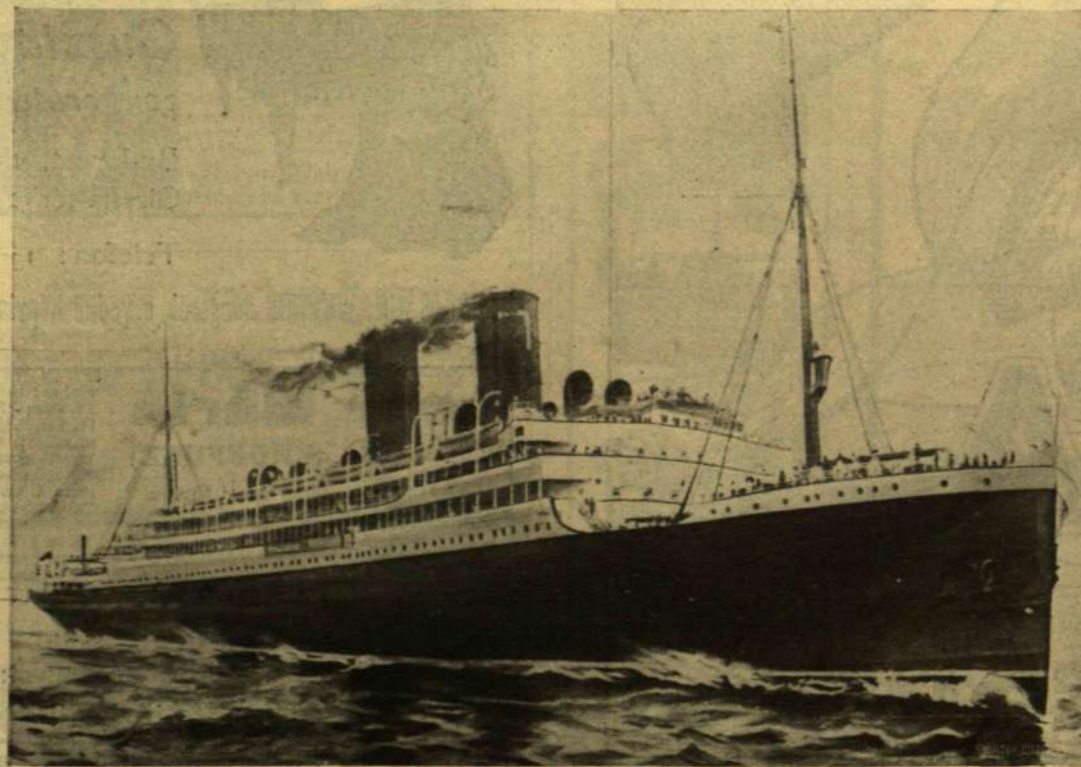
(Folytatása következik.)

HAMEL, AZ ELVESZETT ANGOL AVIATIKUS.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A haldokló oroszlan. Kisbán Miklós, kinek álneve alatt, most már mindenki tudja, gróf Bánffy Miklóst, a Nagyúr című dráma szerzőjét, az állami színházak kormánybiztosát kell érteni, most egy kötet novellát adott ki. Mint minden, a mi ennek a nem mindennapi tehetségű írónak kezéből kikerül, ez a novella is nagyon érdekes, tele van genialis felvillanásokkal, az írői munkában való gyönyörködéssel, megnyilatkozást kereső belső irói nyugtalansággal, de megvannak benne azok az egyenlenségek, a melyek csaknem elkerülhetetlenek olyan írónál, a kinek az irodalom csak egy változatos, gazdag és színes élet egyik, nem is legfontosabb eleme. A hivatászerű író, kinek egész élete az irás középpontja körül van berendezve, kénytelen képességeit minden oldalról, szervesen és a lehető legteljesebb mértékben kifejteni, a ki ellenben csak bizonyos más munkából fennmaradt, vagy belsőleg különösképen megfeszült órákban fordul az irodalomhoz, annál a mondanivaló kifejezésének ez az egyenlensége, a dolgoknak állandóan egy bizonyos színvonalon tartása nem olyan fontos s a mesterségbeli szempontok, melyek együttvéve a routinet adják, nem érvényesülnek olyan teljes mértékben. Kisbán Miklósnál a formabeli elmélyedésnek hiánya még más-képen is nyilvánul: ez az író, a kinek erősen egyéni mondanivalói vannak s a stíljé is tud egyéni és új lenni, nem mindig keres magának egyéni formákat, hanem beilleszkedik már megcsinált, kész formákba s az olvasónak, mikor egy-egy munkáját olvassa, más írók is jutnak eszébe. A rettenetes Safrancs-ról szóló novellában például, a mely különben a kötet legerősebb darabjainak egyike, az intonálás, a történetnek egész aláfestése Mikszáthra emlékeztet, máskor meg Herceg Ferencz beállítási és rajzolási mód-szere érzik meg egy-egy novellán. Ez azonban nem alterálja azt a benyomást, hogy az író erősen eredeti szellem, csak néha a könnyebb végén szereti megfogni a dolgot. Mondanivalói rendszerint egészen egyéni és meg tudja nekik adni a súlyt és nyomatékot is. Az első novella, a mely a könyv címét adta, az utolsó novella — A farkasok — s még néhány más darabja a kötetnek elsőrendű, teljes, kész művészi munka, mai novella-teremtésünk legjavából való. Egy tulajdonság pedig, a min tulajdonképp legjobban lehet megismerni a született író, mindig megvan benne: az elbeszélő készség, a mely minden dolgot a maga igazi mivoltában tud közölni, mindennek meg tudja adni a maga fontosságát s ezzel mondanivalóját mindig elevenné és érdekessé tudja tenni.

AZ EMPRESS OF IRELAND HAJÓ, A MELY A KANADAI PARTOKNÁL UTASAI NAGY RÉSZÉVEL EGYÜTT ÖSSZE-ÜTRÖZÉS KÖVETKEZTÉBEN ELPUZTULT.

A «Budapesti Szemle» most megjelent júniusi száma első helyen közli Berzeviczy Albert elnöki beszédét, melyet az Akadémia ünnepi közülésén mondott el báró Eötvös József nemzetiségi politikájáról. A magvas tanulmány tömören foglalja össze Eötvös eszméit és tényeit a nemzetiségi politikáról s tárgyalásukból komoly tanulságokat von le nemzetünk sorsára. Ugyancsak az Akadémia közüléséről való Herczeg Ferencz és finom és lendületes tollal írt emlékbeszéde Jókairól. Marczali Henrik befejezi Társadalmunk fejlődése gazdasági alapon című tanulmányát. Réz Mihály Bosznia közigazgatásáról kezd értekezést, Voinovich Géza befejezi Görgei és az irodalom című tanulmányát. A szépirodalmi részben Keller Gottfried egy szép novelláját és Vargha Gyula két bájos versét találjuk. Egy cikket a Kisfaludy-társaság most megindult Nemzeti Könyvtárát ismerteti. A Szemle rovat Kossuth Ferenczről közöl nekrológot és Matkovics Sándorról ismertestést egy monarchiánkról szóló angol könyvről. Az Ertesítő rovat könyvismertetéseit fejezik be a füzetet. A Budapesti Szemle Voinovich Géza szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg, előfizetési ára egész évre 24 korona, egyes szám ára 2 korona.

A Hortobágy pusztája és élete. Dr. Ecsedi István érdekes monográfia adott ki a Hortobágyról. Történeti, földrajzi, néprajzi és gazdasági szempontból tárgyalja a nagy pusztát: meghatározza fekvését, nevének eredetét, kiterjedését, általános jellegét, geológiai viszonyait, szőlő- és hortobágyi őshalmokról, megadja a puszták vízrajzát, felkutatja az őstörténeti nyomokat; részletesen, több fejezetben szól a pásztortételről a utjáról és jelenéről, történeti áttekintést ad az állattudományokról, megrajzolja a hortobágyi pásztor jellemképét, szól a puszták jövőjéről. A nagy szeretettel és kellő apparátussal készült munka újabb örvendős jele annak a buzgalomnak, mellyel kutatóink hazánk egyes vidékeit feldolgozzák. Számos érdekes kép is emeli a könyv besztét.

Tanítsuk-e a latin nyelvet? A középiskola örökké vitatott s végleges megállapodásra jutni nem tudó kérdéséről, melyet most a tervezett középiskolai reform is élesebbé és aktuálisabbá tett, egy könyveskötést adott ki tájékoztatóul a középiskola iránt érdeklődő műveltségközönség — tehát nem a szakemberek számára Vekerdi Béla főgimnáziumi tanár. Tárgyalása középpontjában a latin nyelv tanításának kérdését veszi s összeállít egész sereget érvtet — újat és már ismert — a latin nyelv tanítása ellen, de közben a középkortatás más

kérdéseit is tollára veszi, a végén rövid általános képet ad arról is, hogy milyennek gondolja a gyermek jóllétét szem elől nem tévesztő középiskolát. A kis könyv közvetlen hangon, főlegesen tudományoskodás nélkül van írva, meleg meggyőződéssel s ha a latin nyelv tanításának kérdését nem dönti is el, de a gyermekei iskolázásával komolyan törődő közönség érdeklődését minden esetre megérdemli.

A méh. A magyar méhészet egyik legnagyobb érdemű úttörő munkásának, a néhány év előtt elhunyt báró Ambrózy Bélának nagyarányú méhészkönyve, mely 1896-ban jelent meg, jóformán klasszikus könyve lett a méhészetet foglalkozóknak. Rövid idő alatt második kiadása is elkelt s harmadik kiadása is, melynek megjelenését azonban már nem élhette meg. A könyv gondozását a földmívelési miniszter megbízásából az Országos Méhészeti Egyesület vállalta meg, a harmadik kiadás saját alá rendezése s a hol kell, átdolgozásra, kibővítésére bizottságot küldött ki, melynek munkájától most jelent meg a könyv újra, mondhatni végleges kiadásban. A méhre vonatkozó ismeretek, a méhészet és méz-kezelés minden csínja-binja benne van ebben a hatalmas könyvben, a mely arra van hivatva, hogy mintegy központjává legyen a magyar méhészkedésnek s a melyhez sohasem fordul hiába akármiféle tanácsért, felvilágosításért a méhésze. 628 tanulságos kép teszi a könyv szövegét szemléletesebbé.

A «Jó Pajtás», Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, június 7-iki száma Feleki Sándor és Endrődi Béla, irtak verset, Zoldi Márton elbeszélést, Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dörmötör szerencsésje című új munkáját, a kis vasladdáról, Szemere György az okos számról mesél, Gyula bácsi a növényvilág köréből mond el érdekes dolgokat, Zsig Bácsi krónikás történeteket mond a Württemberg-huszárokról, Benedek Elek folytatja regényét. A kis krónika rovat apróságai, rejtvényei, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedrőve 2 korona 50 fillér, félérve 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadó-hivatal (VI. ker., Eger-utca 4.).

Új könyvek: A haladó orszolán. Irta Kisbán Miklós. Budapest, Singer és Wolfner; ára 3-50 K.

A Hortobágy pusztája és élete. Irta dr. Ecsedi István. Debreczen, városi nyomda; ára 3 K.
Tanítsuk-e a latin nyelvet? Tájékoztató a középiskola iránt érdeklődő műveltségközönség számára. Irta Vekerdi Béla főgimnáziumi tanár. Hódmezővásárhely, Roth Antal kiadása; ára 2 K.
A méh. Irta báró Ambrózy Béla. III. kiadás, 628 képpel. A földmívelési miniszter megbízásából bővítve és javítva kiadja az orsz. magyar méhészeti egyesület, Budapest; ára füzve 8 K.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Dr. THALY LÁSZLÓ, volt országgyűlési képviselő, nyug. honvéd főorvos, 69 éves korában Budapesten. — Id. RÉNYI GYULA, 64 éves korában Győrben. — KORÁNYI JÁNOS ügyvéd, 77 éves korában Szatmáron. — Urai URAY GÁSPÁR ügyvéd, 68 éves korában Szatmárnémetiben. — MARIANTSIK ARMIN, nyug. honvéd-huszárezredes, 66 éves korában Budapesten. — ENGERTH JÁNOS, nyug. máv. főellenőr, 70 éves korában Budafokon. — Dr. PRONAI ANTAL, kegyes-tanító-rendi áldozópap, kormánytanácsos, rendfőnöki titkár, a kath. középiskolai tanár-egyesület alelnöke. Kiváló irodalomtörténeti író, 43 éves korában Budapesten. — KLIMÓ VILMOS, a püspöki evangélikus egyházközségnek 36 éven át volt lelkipástorja s a bányai kerületi törvényszéknek tagja, 65 éves korában Pribócon. — MARGALIT ALBERT, somogy megyei tekintélyes gazdálkodó, 64 éves korában Földpusztán. — GYULAI ENDRE, 50 éves korában Ungváron. — PORUBSKY JENŐ, a debreczeni tábla elnöke, 61 éves korában.

RUSS PAULINA, dr. Chorin Ferencz, főrendiházi tag anyósa, 82 éves korában Prágában. — Ozv. petrőczy PETRŐCZY KÁLMÁNNÉ, szül. Lányi Zsófia, 81 éves korában Kassán. — PETRÁNYI LAJOSNÉ, szül. csetneki Remenyik Teréz, 53 éves korában Pusztajánosin. — SZVETICS JÓZSEFNÉ, szül. Orómi Ida, Szvetics József építész felesége, 46 éves korában Budapesten. — HERCZOG SAROLTA fővárosi tanító Budapest. — BARANOVITS BELÁNÉ, szül. Zelliger Etelka örökényi tanító, 38 éves korában. — Zsadányi és törökszentmiklósi ALMÁSY MATHILD, 57 éves korában Budapesten. — BAZSA ISZVÁNNÉ, szül. Csizmazia Mariska Miskolcon. — GOTTL ANNUSKA, dr. Gottl Ágost és felesége cserneki és tarkeői Desseffy Alice, 12 éves leánya Budapesten.

EGYVELEG.

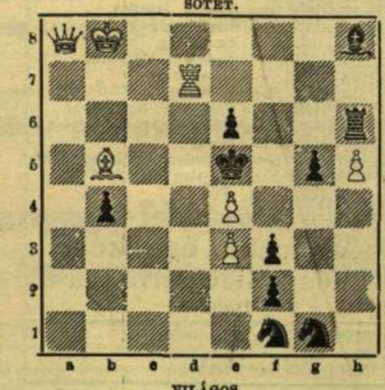
*Tél nélküli esztendők is vannak, habár csak nagyon ritkán. Így 1790-ben, II. József osztrák császár halálának évében már a december meghozta az ilyolykat és egész télen nem volt se hó, se jég. 1803 februárjában nyári zivatarok voltak és minden kizöldült. 1833-ban Szilveszterkor beköszöntött a tavasz és a nyár, enyhe idő állandó maradt. 1872—73-ban is olyan enyhe tél volt, hogy Pesten, a városligetben január közepén ilyolyk szedtek és 1889 februárban Bécsben könnyű tavaszi ruhákba öltözve töltek az emberek Rudolf trónörökös ravatala körül, a mely a kapuczinusok templomában volt felállítva.

*A legkötőbb nyersvasat az egész világ Magyarországról termeli, még pedig azért, mert az olvasztáshoz nálunk nem kokszt, hanem faszenet használnak, a mely a vasat tisztítja.

A pünkösdi ünnepek alatt az orvosi világ kitűnő munkáját egész kis nemzetközi kongresszus alakult Tobellad gyógyfürdőben, ahol az igazgatóság ez alkalommal már készen mutatta be a sportkürakat célzó új berendezéseit. Az orvosok teljes melegezéssel jártak sorra a festői szépségű fenyesmedence körül fekvő sporttelepeket. A méreteiben is hatalmas homokstrandos, langyos rádiumos forrászivű uszodamedence pedig valóságos elragadta az új gyógyító irány híveit. Egyhangú volt a vélemény, hogy Tobellad gyógyfürdő és a vele kapcsolatos diétás sanatorium európai hírű lesz már az idej saionban.

SAKKJÁTÉK.

2903. számú feladvány Kubbel K. A.-tól Széptérvány.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

Steckenperfer-
liliumtejszappan
Bergmann & Co. czégtől, Tetschen, a/Elbe.
egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend, széplő ellen való elismeri hatásánál fogva a bőr- és szépség gondozásban való föltűnőhatóságáért. Eszerint elismerőlevél! Sok legnagyobb kitértetés! Bevásárlásnál óvatossá! Ugyeljen nyomtatékosan a Steckenperfer védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 fillért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertárlatokban, stb.
Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliumkrémje (70 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására.

Ideggyenge férfiak!
Neuraszthéniában szenvedők
kériknek gyengességük azonnali megszüntetését tárgyalt ismertetőit 40 filléres postabélyeg csatolás mellett. Nem belsőleg bevenendő gyógyszer. Cím: «Nova Mechanika 130» Budapest, Flókbérlet 40. Főposta.

BÖRÖNDÖS
PAPEK JÓZSEF
bőráruháza, Budapest, Rákóczi-ut 11. szám.
A főváros leg-első és legújabb bőráruháza.

Serravallo
kina bora vassal
Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabbban kitűnt. Ezüstéremes gyógyszerkészítő, orvosgyógyász és lábadosok számára. Etvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.
Külföldön 8000-nél több orvosi vélemény.
I. Serravallo, cs. és kir. udv. sz.ú. Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban feltűrtes üvegekben kor. 2.00, literes üvegekben kor. 4.00.

A 2899. számú feladvány megfejtése Dr. Frankenstein-től.
Világos. Sötét. Világos a. Sötét
1. Fd2—e3 Ke4—d5 1. — — — Ke4—f3
2. Fb5—d7 stb. 2. Fb5—f1 stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr).

Beteg valék. Az én műzsum. Kifacsart képek és erőlködő gondolatok az erőnek még a látszata nélkül is.
Késő bánat éneke. Ha a függőnyt leeresztem. Mint egyből dolgai is, ezek a versek azon a határon állnak, a hol az igazi vers kezdődik, de nem jutnak ezen határon belül. Hogy tudaghatatlannal tehetséggel melletti is mért nem tud egészen színvalónalra emelkedni, azt magunk is nehezen tudjuk megérteni.

Coronatió. Ez sem az, a mit várunk: a legkevésbé, a mit egy érvényesületi akaró költőtől el lehet várni, az, hogy ne jöjjen közepszerű dolgokkal.

Illatallan élet. Holt falu képe. Sajátságosan sorokra, söt szavakba bomlanak versei; egyenként majd minden sorában van valami jó és mégse csendül össze belőlük valami egész dolog. Művészi munka mégis csak az, a hol az egész szebb a részleteknél.

KÉPTALÁNY.
Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A «Vasárnapi Ujság» folyó évi 19 ik számában megjelent képtalány megfejtése: Az ifjúságnak boris időben is s.t. a nap.
Felelős szerkesztő: Hoitsy Pál.
Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármege-u. 11.
Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

SALVATOR a kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenyél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású.
SCHULTES ÁGOST Szilgye-Lipóci Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Radóli-rakpart 8.

Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA
POZSONYBAN.
Érettségi vizsgálat, Államnévelítés. Internátum. Értelmit kívánatra küld az igazgatóság.

KALODONT Fog-Krém és szájviz
Alapítva 1865-ben

HECKENAST GUSZTÁV zongoratermei
Budapest, csakis Gizella-tér 2. sz.
Telefon: 1—69.
DÖRR, IBACH, WERNER zongorák egyedüli képviselete.
Lohr Mária (KRONFUSZ)
A főváros első és legrégibb csipke-tisztító, vegytisztító és keletkező gyári létesítése.
Gyár és főüzlet VII., Baross-u. 85.
Telefon: József2—37.
Fiókák: II. ker., Fő-utca 27. sz. IV. ker., Eski-ut 6. sz. IV. ker., Kepekmett-utca 14. V., Harminczad-utca 4. sz. VI., Teréz-kört 39. VI., Andrássy-út 16. sz. VIII. ker., József-kört 2.

Rohitsch-Sauerbrunn Uj, pompás gyógyépület.
Ivó- és fürdőkurák kiváló gyógyeredménnyel: gyomor-, bél- és májbajoknál, epekövel, cukros húgyárnál, köszvényél.
Magyarországi fölerakat: Hoffmann József oszagnál, Budapest, V., Báthory-utca 6. szám.
Stajer tartományi gyógyintézet. 600 szoba 2—3. korról feljebb, villamos világítás, lift, közvilágítás, kárpizok.
Május 15.—szeptember 30.—Egyes, eszhalpa legkajlat. Sötét és pormentes.—Próspektusok.

ZEISS
Angol bőrbutoripar
Bőrbutor szakmühelyek
KENDI ANTAL
Budapest, IV. ker. Semmelweis-u. 7. sz.
Tábori látcsövek és színházi látcsövek.
Nagy fényerősség. — Nagy láttér.
UJ MODELLEK.
Eredeti áron minden szakba vágó üzlet által beszerezhetők.
T. 404. sz. katalógus díjtalan.
CARL ZEISS
Gesellschaft m. b. H.
WIEN
IX/3., Ferstelgasse 1.
Gyárak: Győr, Jena, London, Wien, Riga.

A Magyar Királyi Államvasutak nyári menetrendje.

Table with columns for departure times (Délután, Délelőtt) and destinations (Budapest keleti p.-u.-ról, Budapest-Józsefvárosról). Includes train numbers and destinations like Debrecen, Szolnok, Győr, etc.

Table with columns for arrival times (Délután, Délelőtt) and origins (Budapest keleti p.-u.-ra, Budapest-Józsefvárosra). Includes train numbers and origins like Debrecen, Szolnok, Győr, etc.

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi tavaszi és nyári idényre. Egy szelvény 3.10 m. hosszú... teljes férfruhához... elengedő, csak 1 szelvény 20 kor.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél a gyári piacra rendel meg...

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen. Étkezés közben véve, megóv a gyomorterheléstől.

Szélesítse és erősítse meg mellét

az én egyszerű, teljesen külsőleg használandó módszerem által, mely sok millió hölgytől az egész világon sikerrel és eredménnyel lett használva...

Anyaság, betegség és különböző megerőltetések voltak az én lapos kebleim, csontos valám és csúnya nyakam okai, melyek egész alkomaikkal eseten és időtlen kínzóztatás közepette...

Csalgól mell a módszerem használata előtt. Szépen kifejezett mell a módszerem használata után!

színházban, vagy közvetlen környezetben, hogy milyen orvosi a különbség köztöm és az olyan, bár egyszerűbben öltözött nő között, aki szép tell keblekkel bír...

Poloskák sváb és molynak még petőit is kirtja a

Löcherer Cimexin

Nem piszkít, minden tisztítható vele. 60 filléért gyógyszer-tárak és drogeriákban kapható. TÖRÖK gyógyszer-tára, Budapest, Király-u. 12.

Ingeny szelvény a melék megerősítése és fejlesztése.

Levelket 25 filléres, levelező bélyeget tenni és Helène Duroy, Division 228 C. 11., rue de Miromesnil Paris, címre küldeni.

Knuth Károly mérnök és gyáros

Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay u. 10.

AMPUTÁLT ÖN?

Akar Ön eegáns, a ereinek teljesen megváltozó mőfátat vagy műkezet? Keleti J. Budapesti ortopédiai műintézetéhez fordulni.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NIREVÜ ÓRAÜZLETE.

Advertisement for Brausweller Janos watches, featuring an image of a watch and text about precision and repair services.

Advertisement for Weszely István tennis rackets, featuring an image of a tennis racket and text about quality and variety.

Advertisement for Hutter és Schrantz r.-t. featuring a diagram of a mechanical part and text about precision engineering.

Advertisement for Grammofon records, featuring an image of a gramophone and text about high-quality sound reproduction.

Advertisement for Guttman's hair oil, featuring an image of a woman's hair and text about its benefits for hair care.

Advertisement for Hölggyek (Hölggyek) featuring an image of a woman and text about women's health and beauty products.

Advertisement for Keleti J. featuring an image of a woman and text about gynecological and obstetric services.

Advertisement for Jescoczipők (Jescoczipők) featuring text about high-quality stockings and their availability.

Large advertisement for Herson featuring an image of a woman and text about various products and services.

Gulliver

A prima kaucsuk cipősarok a kaucsuk sarkok királya

rendkívül olcsó, mert kaucsukból készült.

ROZSNYÓ fürdő

Meleg vasas gyógyfürdő.

Radioaktív iszap. Vizgyógyintézet. Tiszviselők klimatikus gyógyuduló és nyaralótépe a Tatrák alján, kulturális központban. Páratlan gyógyhatás a vérszegénység és a neurasthenia esetében. Levegője silvást. Klmájja előző Turistacentrum Vasut. Posta Távirat. Telefon. Vizezeték. Villanyvilágítás. Társasközi járatok.

Teljes penzió 5 koronától. PROSPEKTUST KÜLD A FÜRDŐGONDNOKSÁG.

BADEN WIEN MELLETT. PENSION MELANIE

Előkelő családi otthon, legszebb fekvés, a főhercegi villák közelében, előkelő konyha. — Kert. — Villamos, vasuti megállóhely. — Helyközi telefon 246. — Egész éven át nyitva. — Tulajdonos: **Melny Mayer von Maybach**. Prospektust küld Blochner J. hirdetője, Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

Tátra-Virág völgy

a Tátra lábánál, szőlői és portói védett klimatikus gyógy- és nyaralóhely, vizgyógyintézettel Poprád város közelében. Innen a Dobsina Jégbarlang legközelebbi útján érhető el. Omnibus közlekedés minden vonat-
hoz. **Javaira:** Basodov, neurasthenia, vérszegénység, sápkór, idegesség, gyomor- és bélbajok stb. betegségeknek alkalmas fővárosi orvos. Egy minden kényelemmel berendezett 4 szobás villa is kiadó.

Allami hivatalnok az elő- és utóidénybe szobákról 50% engedményt élveznek. Étkezés naponta a penzionon: reggel 2, délután 4 és este 2 fogás 5 koronáig. Kiváratna prospektust küld **Tátra-Virág völgy gondnoksága.**

Parádi-arsen

MIG eddig a régi borbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok, a sápkór, a női arczok elégtelenítő patanások s a női nem szervek folyással kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizekre voltunk utalva, addig utjabban a vízben vastartalommal oly kicsiny van, mely minden eddigi arsen-savas viznél (Rozsnyó Levice) hatásosabb, és könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogysztók egész serege dicsőri hatásait, huzánkban csaknem kizárólagos keresztnek örvend. — Egy postládá (7 palack) parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postállomásaira 6 K 50 f.-ért bér. szállít a forráktár **EDESKUTY L.** cs. és kir. udv. szálító BUDAPESTEN.

Kapható minden gyógytárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Balatonfüredi szanatorium és gyógyfürdő

Természetes szénsavas iszapfürdők és balatonfürdők. Ivókúra. Fizikai és diétetika gyógyintézet az összes népbetegségek számára. különös tekintettel a szív- és érrendszer, vese megbetegedéseknél és női bajoknál. Csukorbetegségek ivó-alkalizáló-és diétetikus kúra. Idegbetegségek számára az összes modern gyógyeszközzel felszerelve. Soványító-, hízó-kúra. Röntgen- és chemia-laboratorium Zander-intézet. Inhalatorium. — Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság.

Lobelbad

GYÓGYFÜRDŐ GRÁC MELLETT SZANATORIUMMAL

Gyomor- és bélbetegségek, idegselekek, ülőlékek és legesőhurutosoknak. Diéta kurák. Hízó és soványító kurák. **SPORTKURÁK** Lehmann-kurák. Villamos- és vizgyógykezelések. Nap- és légfürdők. Ujítások: Nagyszabású sporttelepek (golf-, tennis-, football-, teko-, croquet-pályák, nyitott lovarda, vadászterület, csejölővölde). Kétezer négyzetméteres rádiómos vizű 25 C°-os szabad thermalfürdő. Másfél szanatoriui és pénzü-árak. Magyar orvos, magyar levelezés és prospektus. Megnyitás május 1-én. Előidényben küldi kedvezmény. Cím: **Tobelbad bei Grác.**

MARGIT gyógyforrás, Bereg m.

A gyomor, belek, húgyólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete íorog fenn. Megrendelhető: **EDESKUTY L.**-nál Budapest és a forrás közeliségénél, Munkácson.

Aranyér

egyedüli gyógyszer **«Hemoroidin»** gyógykenőcs, mely fájdalomt teljesen megszünteti. 3.45 f. bekiadásánál járva bórmentve **Göcsy gyógyszer-tárban, Csikszereoda.**

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI

Kénes gyógyfürdő

BADEN Wien mellett **NAGYFOKU RADIOAKTIVITÁS.** 1913-ban: 32,366 fürdővendég. Kiváló gyógyerejű kénesforrások iszapcsomagolások: csúz, köszvény, ischias, izzadmányok, benu-lás, neuralgia, görvélkyör, bőrbajok, fémmergezés ellen. — **«HERZOGHOF»** városi fürdőszálloda. — **Elsőrangú ház.** Interurbán telefontelefon. Továbbá elsőrangú szállodák, penziók, éttermek, vendéglők és üzletek. Fürdőidény egész éven át. Prospektus ingyen. Felvilágosítással szolgál a **FÜRDŐIGAZGATÓSÁG BADEN**, vagy **BLOCKNER J.** hirdetőiroda, Bpest, IV., Semmelweis-u. 4., hol prospektust kapható.

Régi hírneves kénes gyógyfürdő VARASD-TÖPLITZ

(Korvátország). — Vasutr., posta-, telefon- és távirat-állomás. **Uj gyógyszálloda villanyvilágítással.** Hírneves radioaktív hőforrás +88° C. Prospektus **Ajánlva:** kőszvény, csúz, ischias stb. nél. **Ivókurák:** makacs torok, gége-, mell-, máj-, gyomor- és bélbántalmaknál. Elektr. massage, iszap-, szénsavas és napfürdők és forrólég kezelés. Egész éven át nyitva. Modern kényelem. Uj szállodák. Messé könyvek. **Katonasene. Fürdőorvos: Dr. LOCHERT J.**

SZOBRÁNCZ GYÓGYFÜRDŐ Ungmégyében.

Glauber-sós, hideg, kénes, sós viz. Gyomor- és májbetegség magyar Karlsbadja. Fürdőidény: május 15-től szeptember 13-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 13-ig. 30% árengedménnyel a lakásoknál. Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimó biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhasi pangásoknál, niakacs székrekedéseknél enyhén, oldólag hat. májbajoknál, epehomok és spekövekre oldólag hat. Vértóulásoknál, szédülések, hűdéses, gutaütési rohamoknál véralvándóg, felszívóg hat, eszios és kőszvényes bántalmaknál e kör okozta erjedési termékekre, elrakódásokra az izületekben, azok oldására és kiküszöbölésére hat. Kövérség, szívelhajosodás ellen, csukorbetegségeknek, vesebajoknakál ugy a csukor-, mint a fehérvérkiválaszt gyorsan és kedvezően befolyásolja. Mint fürdő különféle izzadmányokat, daganatokat, izületi és esont-bántalmakat, csontszűt kedvezően osztalja. Görvélkyóros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh köztüli izzadmányok, hasbánta izzadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönfélébb makacs idült borbetegségek ellen bántalmos gyorsan hat. **Vasuti állomás:** az Alföldről és Pest felől jövőknek Ungvár, a felvidék és illetve Kassa felől jövőknek Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető. A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 fr. 20 kor., kis láda 20 fr. 10 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül. Megrendelések és tudakozások: **«Szobráncz gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő»** címzendők. Posta-és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-orvosa: **Dr. Russay Gábor Lajos.** A fürdő igazgatósága.

VASÁRNAPI UJSÁG

24. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** BUDAPEST, JUNIUS 14.

Szerkesztési iroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-határozott viteldij is esatolandó.

A FERENCZIER TEMPLOMA ÉS RENDHÁZA BUDAPESTEN, A MÚLT SZÁZAD NEGYVENES ÉVEIBEN.

A képen lévő egyemeletes rendház helyén áll most a ferencziek bazárának nagy épülete, melyet a templommal együtt le akartak bontani, a templom azonban műemléknek nyilvánították. Szemben a kuria régi épülete a közkézzel, mely most a Népiúton van felállítva, a háttérben az egyetemi templom. A kép egykorú metszet után készült.

Ne vesszódjék régi rossz lámpákkal, mikor csekély havi kölcsönűdj fejében a **WIKTORIN-FÉNY**

WIKTORIN-FÉNY

könnyen beszerezhető! Nélkülözhetetlen minden háztartásban! **Wiktorin és Tsa** **Budapest, VIII., Baross-utca 1.** **Saját érdekében kérjen azonnal díjtalan tájékoztatót.**

TÁTRALOMNICZ PALOTA-SZÁLLÓ

LOMNICZ-SZÁLLÓ. Bethlen-ház. Julius hó 1-től nyitva. — Teljes penzió 10% K-tól. **Klimatikus gyógyhely** teljes szanatoriummal. **Junius és szeptember hónapokban teljes heti penzió a PALOTA-SZÁLLÓBAN a. assal és ellátással 77 kor.**